

การศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ
1 โรงเรียนในฝัน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2

ศุภรญา ทรัพย์สิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จ.ราชบุรี

รับ เดือน ปี.....

๒๓ เม.ย. ๒๕๕๒

เลขทะเบียน.....

๐๐๒๑๙๘๙๓

ครูเวียงหนังก้อย

๐๒๑
371.2
๐๖๕๓๗
2550
๑.๗

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา

2550

**A STUDY OF THE EFFECTIVENESS IN LAB SCHOOL
PROJECT UNDER THE OFFICE OF SAMUTPRAKAN
EDUCATIONAL SERVICE AREA ZONE 2**

SUKANYA SABSIN

**This research is a part of the study under the curriculum of Master of
Education Program in Educational Administration**

2007

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) การศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2

โดย ศุภรญา ทรัพย์สิน

สาขา การบริหารการศึกษา

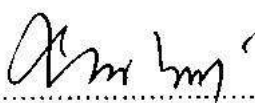
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (แผน ข) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาวีวรรณ เขี่ยมสะอาด
กรรมการ รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ (แผน ข) ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ (แผน ข)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.นิวัตต์ น้อยมณี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

.....กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาวีวรรณ เขี่ยมสะอาด)

ศุภรญา ทรัพย์สิน. (2550). การศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียน
 ในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ (แผน ข)
 ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
 เจ้าพระยา.
 ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เขี่ยมสะอาด, รองศาสตราจารย์ มณี
 เหมทานนท์

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1
 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยใช้ครูที่ปฏิบัติการสอน
 จำนวน 95 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม
 ประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการ เขต 2 มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92
 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามมาตรวัดของลิเคิร์ท
 (Likert's Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) คะแนนเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard
 Deviation) โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC
 สรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อ
 พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความพึงพอใจในการ
 ทำงานของครู ด้านความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ด้านความสามารถใน
 การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะ
 แวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก ส่วนด้านความไม่รู้จักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วย
 ตนเองของนักเรียนมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง

Sukanya Sabsin. (2007). A Study of The Effectiveness In Lab School Project Under The Office of Samutprakan Educational Service Area Zone 2 Master of Education. Bangkok : Graduate School of Bansomdejchaoprya Rajabhat University.

Advisors : Asst.Prof Dr..Areewan Iamsa-ard.Ph.d.,Assoc.Prof.Manee Hemthanon

The objectives of this research was to a study of the effectiveness in lab school project under office of Samutprakan educational service area 2 in scope of 95 teachers of sample. The implementation in this research is the questionnaires which was formed in criteria of 5 level Rating scale of likert : Very good , Good, Fair , Less, Worth. The data collected was aggregated and analyzed using percentage, mean, standard deviation and Pearson product moment correlation coefficient.

The results of research summarized as follows Effectiveness of schools in lab school project under the office of Samutprakan Education Service Area 2 as a whole have Effectiveness in very good level as individual aspect was appeared as good effective : teachers Working satisfaction, teacher ability in using media, innovation and technology, effective resource management ability, Ability in Circumstance Adjustment of Inner – Outer effect In additional the student's self learning, reading and searching curiosity was practiced in the level of fair level.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) เรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เขี่ยมสะอาด รองศาสตราจารย์ มณี เหมทานนท์ ดร.นิวัตต์ น้อยมณี และ ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง ที่ให้ความกรุณาเมตตา สละเวลาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการดำเนินการวิจัยจนเป็นผลสำเร็จ

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสบการณ์ที่เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ ขอขอบคุณคณะครูผู้ให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของคุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นแรงบันดาลใจให้การอบรมสั่งสอน ปลูกฝังความใฝ่รู้ในการศึกษา พร้อมทั้งให้กำลังใจ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ ช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยประสบผลสำเร็จ

ศุภรญา ทรัพย์สิน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
ประกาศคุณูปการ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
โครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน.....	29
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
สรุปผลการวิจัย.....	61
อภิปรายผล.....	62
ข้อเสนอแนะ.....	65
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก.....	76
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา.....	77
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	80
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม.....	87
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	91

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน.....	52
2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของคะแนน ประสิทธิผล โดยรวมและรายข้อ.....	53
3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของคะแนน ประสิทธิผล ด้านความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	54
4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของคะแนน ประสิทธิผล ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู โดยรวมและรายข้อ.....	55
5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของคะแนน ประสิทธิผล ด้านความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู โดยรวมและรายข้อ.....	56
6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของคะแนน ประสิทธิผล ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรวมและรายข้อ.....	57
7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของคะแนน ประสิทธิผล ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มา กระทบทั้งภายในและภายนอก โดยรวมและรายข้อ.....	59

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

1 โครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

หน้า

37

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมโลกปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งผลให้สังคมต่าง ๆ สามารถแลกเปลี่ยนรับรู้ และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว จึงเป็นความจำเป็นที่ต้องพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้สามารถพร้อมรับรู้ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และร่วมมือกับสังคมโลกอย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539 : 1) บนพื้นฐานแห่งการบูรณาการระหว่างความเป็นไทยกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2539 : 24)

การยกระดับคุณภาพของคนไทยเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548 : 5) จึง เป็นโจทย์ข้อใหญ่ที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการศึกษาไทย ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจึงต้องตระหนักอยู่เสมอว่าการศึกษามีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันทรงตรัสไว้ตอนหนึ่งว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ หักศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อมทำให้สะดวก รวดเร็ว และรวดเร็ว” ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพที่จะพัฒนาความสามารถที่ติดตัวมาของมนุษย์แต่ละคน ให้ได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต (อรุณ จันทวานิช และไพบูลย์ แจ่มพงษ์, 2542 : 2-5)

จากความสำคัญของการศึกษาดังกล่าวประกอบกับวิสัยทัศน์ของรัฐที่เชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาเพื่อการสร้างคน สร้างงานและสร้างชาติให้มั่นคงยั่งยืนนั้น รัฐได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้น ดังนี้ ดำเนินการปรับโครงสร้างและระบบการศึกษา ยึดหลักการบริหารจัดการที่เน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเสมอภาค นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารการศึกษา โดยบูรณาการ การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมในการปฏิรูปการเรียนในขณะเดียวกันก็เชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาเพื่อการสร้างงาน สร้างเด็กเยาวชนให้มีความรู้เพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 2)

อย่างไรก็ตามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในสังคมได้แสดงความคาดหวังกับการพัฒนาคุณภาพของเด็กและเยาวชนเป็นลำดับแรกเพราะเชื่อมั่นว่าเมื่อคนในสังคมได้รับการศึกษาที่มี

คุณภาพแล้วคนก็น่าจะมีคุณภาพด้วย แต่จากสภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบันคุณภาพของเด็กและเยาวชนไทยอยู่ในระดับน่าเป็นห่วงทั้งด้านความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม วิถีชีวิต ดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นผลของการศึกษาทั้งระบบ นับตั้งแต่หลักสูตรการเรียน การสอน การบริหาร การจัดการ จากการศึกษาผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่าที่ผ่านมาโรงเรียนยังไม่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และได้สรุปปัญหาที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายไว้ ดังนี้ 1 ปัญหาด้านคุณภาพนักเรียน พบว่า ปัญหาคุณภาพนักเรียนมี 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณสมบัติที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต มีสภาพปัญหาคือคุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจต้องรีบดำเนินการแก้ไขหากปล่อยทิ้งไว้จะทำให้ปัญหาการศึกษายิ่งสะสมเพิ่มขึ้น 2 ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่าครูยังไม่ได้นำเทคโนโลยี นวัตกรรม และผลการวิจัยมาใช้อย่างจริงจัง ครูบางท่านขาดความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในบางกลุ่มวิชา เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาอังกฤษ 3 ปัญหาด้าน ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งพิจารณาได้ 2 ทาง คือ จากการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นในแง่ของการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาสภาพปัญหา ได้แก่ ความล่าช้าในการบริหาร ความล่าช้าในการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การแนะแนวยังไม่เพียงพอและทั่วถึง การพัฒนาบุคลากร ยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ถูกมองข้าม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542:8-9)

จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นชัดเจนว่าประสิทธิผลทางการศึกษาโดยรวมของการจัดการศึกษาไทยยังอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ เกี่ยวกับเรื่องนี้กระทรวงศึกษาธิการก็ไม่ได้นิ่งนอนใจพยายามหาแนวทางมาตรการในการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากการกำหนดเป็นแนวนโยบายเกี่ยวกับการจัดและพัฒนาการศึกษาในรูปแบบ ต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาใหม่ ๆ ได้รับการเสนอและตอบรับจากรัฐบาลเป็นอย่างดี โครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2546 ให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายโรงเรียนที่มีคุณภาพมาตรฐานให้ทั่วถึงทุกอำเภอ ตำบล จนถึงหมู่บ้านทั้งนี้ก็เพื่อให้เด็กไทยในชนบทมีโอกาสเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนที่มีคุณภาพซึ่งอยู่ใกล้บ้านสำหรับแนวการดำเนินการรัฐบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ คัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการในแต่ละอำเภอ จากนั้นรัฐบาลสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาปรับปรุง

โรงเรียนในฝันในด้านต่าง ๆ พัฒนาผู้บริหาร ครูอาจารย์ ซึ่งนอกจากใช้งบประมาณแผ่นดินแล้ว ยังเน้นให้มีการประสานกับภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจที่มีศักยภาพเพื่อเป็นเจ้าภาพหลักที่จะให้การสนับสนุนโรงเรียนแต่ละแห่งอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องและได้ร่วมมือกับกระทรวงการคลังเพื่อหามาตรการทางภาษีที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินการของโรงเรียนในโครงการนี้ นอกจากนี้ได้ความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ สถาบันอุดมศึกษาและสถาบันราชภัฏในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและเพิ่มพูนทักษะการปฏิบัติจริงแก่นิสิต นักศึกษา เสมือนเป็นโรงเรียนสาธิตของสถาบันนั้น ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 1 – 2)

กล่าวได้ว่า โครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝันเป็นการปฏิรูปการศึกษาในทางปฏิบัติตามความเชื่อที่ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพทั้งร่างกาย จิตใจ มีสมรรถนะในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและต้องการกระจายโรงเรียนที่มีคุณภาพได้มาตรฐานให้ทั่วทุกอำเภอ ทุกตำบล ทุกหมู่บ้านเพื่อให้เด็กและเยาวชนในชนบทได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษารวมทั้งโรงเรียนที่มีคุณภาพซึ่งอยู่ใกล้บ้าน(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 1) ทั้งนี้ความคาดหวังของรัฐบาลที่มุ่งมั่นจะให้เกิดขึ้นกับโรงเรียนในโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ในด้านการปฏิรูปการศึกษามีหลายประการซึ่งประการสำคัญ ประการหนึ่งก็คือ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น โรงเรียนสามารถเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องด้วยข้อเท็จจริงที่ยอมรับกันว่าในยุคปัจจุบันและอนาคตผู้ที่จะดำรงตนอยู่ได้อย่างมั่นใจ มีความสุขและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ สามารถจะขยายขีดความสามารถในการเรียนรู้อย่างไร้ขอบเขตจำกัดในสังคมโลก คือ ผู้ที่มีทักษะความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนั้น ภารกิจหลักของโรงเรียนในโครงการที่สำคัญคือ มีระบบบริหารจัดการให้มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 1)

ประสิทธิผลขององค์การมีความสำคัญในทางการบริหารและการจัดการองค์การ เป็นการประเมินขั้นสุดท้ายว่า การบริหารองค์การนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด องค์การจะอยู่รอดและมีความมั่นคงขึ้นอยู่กับว่าองค์การสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และดำรงอยู่ต่อไป แต่ถ้าไม่บรรลุวัตถุประสงค์ องค์การนั้นอาจจะล่มสลายไปในที่สุด ฮอย และมิสเกิล (Hoy & Miskel, 2001, pp. 289, 398) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่สามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่มีความกดดันได้ รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ก่อเกิดความพึงพอใจในการทำงานของครู หรือขวัญของสมาชิกโรงเรียนที่ดี

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องประสิทธิผลของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ซึ่งผลวิจัยจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนปรับปรุง และพัฒนาโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลตามความมุ่งหวังของกระทรวงศึกษาธิการ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 มีวัตถุประสงค์ดังนี้

เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียน ในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนบางแก้วประชาสรรค์ อำเภอบางพลี โรงเรียนวัดบัวรอย อำเภอบางเสาธง และโรงเรียนบางป่อวิทยาคม อำเภอบางป่อ จำนวน 123 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียน ในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของยามาเน่ (Yamane, 1967 : 1967 : 886) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 95 คน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนครูในแต่ละโรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นระดับชั้น (Strata) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพผลของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย
  - 2.1 ความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน
  - 2.2 ความพึงพอใจในการทำงานของครู
  - 2.3 ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู
  - 2.4 ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
  - 2.5 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องไว้หลายประการ ดังที่นิยามคำศัพท์ไว้ดังนี้

ประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง ผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่สามารถดำเนินกิจการจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ที่ตั้งไว้โดยพิจารณาจากดัชนีชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome) ของการปฏิบัติงานที่สำคัญของโรงเรียน ได้แก่ ความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก

ความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมของผู้เรียนที่มีความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น รู้จักวางแผน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า สืบค้นหาข้อมูล หาความรู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียน และความรู้ทั่วไป ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียน

ความพึงพอใจในการทำงานของครู หมายถึง ความรู้สึกของครูที่มีต่อการทำงานภายในโรงเรียนซึ่งจะช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จ โดยพิจารณาจากสภาพการทำงาน ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความก้าวหน้าในการทำงานและรายได้

ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู หมายถึง พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้สื่อประเภท เอกสาร ตำรา รูปแบบและเทคโนโลยีวิธีการสอน

ตลอดจนนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสืบค้นข้อมูล กระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้วางแผนจัดสรรด้านงบประมาณการเงิน ทรัพยากรในด้านทางกายภาพ และทรัพยากรในด้านวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการบริหารและจัดการเรียนการสอน และการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างราบรื่น คล่องตัว ตรงตามเป้าหมายอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานทั้งด้านวิชาการ การเรียนการสอน เพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้า ทันกับสภาพที่เปลี่ยนไป โดยพิจารณาจากลักษณะการยอมรับของครูต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งการบริหารและการเรียนการสอน ความสามารถ ความรวดเร็วของครูต่อการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการของตนเอง ความกระตือรือร้นที่ได้จากการปรับปรุงหรือพัฒนาโรงเรียน

โรงเรียนในฝัน หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ที่ได้รับการคัดเลือกจากชุมชนให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนในอำเภอบางพลี อำเภอบางปะอิน อำเภอบางเสาธง ให้เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ของกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ในโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ครู หมายถึง บุคลากรที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ประโยชน์ของการวิจัย มีดังนี้

1. ผลของการวิจัยจะทำให้ทราบข้อมูลซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลตามความมุ่งหวังของกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชน

2. ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำทางการบริหารที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุค

ของการปฏิรูปการศึกษา และเชื่อต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทรปราการ เขต 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้วางแผนพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาที่เชื่อต่อการบริหารจัดการคุณภาพทางการศึกษาเชิงรุก ทั้งระบบต่อไป

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้กรอบแนวคิด ประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ได้แก่ แนวคิดของ ฮอย และ เฟอริกูสัน (Hoy ; & Ferguson.) ในด้านความสามารถในการบริหารจัดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพโรงเรียน
2. โครงการโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

ความหมายของประสิทธิภาพ

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพ (Effectiveness) ไว้หลายทัศนะ ทั้งในเชิงเศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เชิงบริหารจัดการซึ่งเป็นทั้งการมอบประสิทธิภาพเฉพาะการบรรลุเป้าหมายเพียงอย่างเดียวและพิจารณาทั้งระบบดังนี้ อาจิริส (Argyris, 1964 : 123) ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า หมายถึง สภาพที่องค์การสามารถเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้นในขณะที่ปัจจัยของการผลิตลดลงหรือผลผลิตคงที่ ในขณะที่แคทซ์และคานัน (Katz ; & Kahn, 1966 : 19 – 26) ให้ความหมายในมุมมองของสังคมศาสตร์ว่า หมายถึง ความสัมพันธ์ของระบบย่อยต่าง ๆ คือ 1) ระบบย่อยเกี่ยวกับการผลิต 2) ระบบย่อยที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุน 3) ระบบย่อยที่ผดุงการทำงาน 4) ระบบย่อยสำหรับการปรับปรุง และ 5) ระบบย่อยของการบริหารโดยความสัมพันธ์ของระบบย่อยเหล่านี้จะนำมาซึ่งความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดของการกระทำร่วมกัน ส่วนชายนี (Schein, 1970 : 177) ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า สมรรถนะขององค์การในการอยู่รอดปรับตัว รักษาสภาพและเจริญเติบโตไม่ว่าองค์การนั้นจะมีหน้าที่อะไร การดำเนินงานก็จะดำเนินไปในทำนองเดียวกัน

สำหรับสตีเยร์ (Steers, 1977 : 1-5) ให้ทัศนะว่าประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถของการได้มาและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีคุณค่าเกิดประโยชน์สูงสุดเป็นไปตามเป้าหมายได้ผลกำไรและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับความหมายที่ราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติคำว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลสำเร็จผลที่เกิดขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน.2531 : 53) ซึ่งสอดคล้องกับ

ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 1991 : 379) ที่กล่าวถึงประสิทธิผลว่า หมายถึง ผลสำเร็จที่บรรลุตามเป้าประสงค์ขององค์การทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ในขณะเดียวกัน ฮอยและเฟอร์กูสัน (Hoy and Furguson, 1985 : 117-134) กล่าวว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิผลอาจพิจารณาจาก 1 ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 2 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก และ 3 ความพึงพอใจในการทำงานของครู

จากความหมายประสิทธิผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ทำงานร่วมกัน จนสามารถทำให้นักเรียนได้รู้รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก

การประเมินประสิทธิผล

ประสิทธิผลโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญต่อความคงอยู่และความก้าวหน้าของโรงเรียนจากการที่นักวิชาการสาขาต่าง ๆ ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของประสิทธิผลที่แตกต่างกันออกไป นั้น การประเมินประสิทธิผลขององค์การ จึงอาจแยกแนวทางในการประเมินหรือวัดประเมินผลขององค์การได้เป็นสามแนวทางคือ (Dessler Gray, 1986 : 65-71; Bowditch Jame H. ; & Buono Anthony F. 1990 : 251; Hoy ; & Miskel, 1991 : 375 – 387)

1. การประเมินผลในแง่ของเป้าหมาย (Goal Model of Organizational Effectiveness) เป็นการพิจารณาว่าองค์การจะมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับผลที่ได้รับว่าบรรลุเป้าหมายองค์การหรือไม่หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นการใช้เป้าหมายองค์การเป็นเกณฑ์ซึ่งเป็นการใช้หลักเกณฑ์อันใดอันหนึ่งในการประเมินประสิทธิผลขององค์การ เช่น วัดจากความสามารถในการผลิต วัดจากผลกำไร เป็นต้น การประเมินในแง่นี้ ไพรซ์ (Price James L, 1968 : 1) เสนอว่าการวัดประสิทธิผลขององค์การขึ้นอยู่กับคุณภาพของสิ่งต่อไปนี้ 1 ความหมายในการผลิต (Productivity) หมายถึง อัตราส่วนของผลผลิตต่อปัจจัยที่ใช้ 2 การยินยอมปฏิบัติตาม (Conformity) หมายถึง ความมากน้อยในการที่สมาชิกขององค์การยอมรับบรรทัดฐาน (norms) ขององค์การ 3 ขวัญ (Morale) หมายถึง ความมากน้อยที่แรงจูงใจของสมาชิกแต่ละคนได้รับการตอบสนอง 4 ความสามารถในการปรับตัว (Adaptiveness) หมายถึง ความมากน้อยในการที่องค์การสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง 5 ความเป็นปึกแผ่น (Institutionalization) หมายถึง ความมากน้อยของการที่การตัดสินใจเป็นที่ยอมรับในสภาพแวดล้อมจะเป็นเครื่องตัดสินความอยู่รอดในระยะยาวขององค์การ และจอร์จโกโปโลสและ เทนเนอบอม (Georgopoulos ; & Tannenbaum, 1975 : 53) กล่าวว่า การวัดประสิทธิผลจะต้องตั้งอยู่บนวิธีการและเป้าหมายขององค์การมากกว่าที่จะใช้เกณฑ์

การวัดที่อยู่ภายนอกองค์การ โดยพบว่า 1 ความสามารถในการผลิต (Productivity) 2 ความยืดหยุ่น (Flexibility) ขององค์การในรูปของความสำเร็จในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงภายในและภายนอกขององค์การ 3 ความปราศจากความตึงเครียด (Strain) หรือ การขัดแย้งรุนแรงระหว่างกลุ่มย่อยในองค์การหรือระหว่างหน่วยงานในองค์การมีความสัมพันธ์ต่อกันและเกี่ยวข้องกับ การประเมินประสิทธิผลขององค์การ

2. การประเมินประสิทธิผลในแง่ของระบบทรัพยากร (The System Resource Model of Organizational Effectiveness) เป็นการประเมินโดยพิจารณาความสามารถขององค์การในการแสวงหาประโยชน์จากสภาพแวดล้อมเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ต้องการอันจะทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การเน้นที่ปัจจัยตัวป้อนเข้า (input) มากกว่าผลผลิต (Output) ผู้ที่ใช้นิยามนี้ในการประเมินผล เช่น ซีซอร์และยัชแมน (Seashore ; & Yuchman, 1967 337 – 395) ซึ่งวัดประสิทธิผลขององค์การโดยใช้การเปรียบเทียบระหว่างองค์การในรูปของการแข่งขันว่าองค์การใดได้รับทรัพยากรจากสภาพแวดล้อมมากกว่า องค์การนั้นก็ย่อมมีประสิทธิผลมากกว่าโดยใช้เกณฑ์วัดความแตกต่างในด้านทรัพยากร คือ 1 ความคล่องตัว (Liquidity) หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนเป็นทรัพยากรอื่นได้ง่าย 2 เสถียรภาพ (Stability) หมายถึง ความมั่นคง ความสามารถในการเก็บไว้โดยไม่เสื่อมค่า 3 ความเหมาะสม (Relevance) หมายถึง ความมากน้อยของความเหมาะสมของทรัพยากรองค์การที่มีประสิทธิผลเป็นองค์การที่สามารถเตรียมพร้อมที่จะรับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับทรัพยากรเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสามารถในการต่อรอง เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่มีความเหมาะสมต่อไป 4 ความเป็นสากล (Universality) หมายถึง ความสามารถที่จะใช้ให้กับทุกองค์การทรัพยากรที่มีความเหมาะสมเป็นสากลสำหรับทุกองค์การ เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพในการปฏิบัติงาน เทคโนโลยีสำหรับการปฏิบัติกิจกรรม และทรัพยากรที่แลกเปลี่ยนได้ง่าย เช่น เงิน สำหรับทรัพยากรที่ไม่เป็นสากล หมายถึง ทรัพยากรที่ไม่มีการแข่งขันกัน การแย่งชิงกันมีน้อยเนื่องจากไม่เหมาะกับองค์การหลายองค์การหรืออาจหาได้อย่างเพียงพอโดยการแลกเปลี่ยนกันเองระหว่างองค์การ 5 ทรัพยากรทดแทน (Substitution) หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรเท่าที่หน่วยงานมีอยู่ให้เป็นประโยชน์สูงสุดแทนการเสาะหาทรัพยากรซึ่งหายากยิ่งมาใช้เช่นเดียวกับคู่แข่ง

การประเมินประสิทธิผลในแง่ของเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้และการประเมินประสิทธิผลในแง่ระบบทรัพยากรนั้นเป็นการวัดประสิทธิผลจากเครื่องมือเพียงอย่างเดียว เรียกว่า การวัดประสิทธิผลเชิงเดียว (Univariate Effectiveness Measures) ซึ่งแนวคิดการใช้เครื่องมือวัดประสิทธิผลเชิงเดียวยังไม่ครอบคลุมและเหมาะสมเพราะไม่มีองค์การใดสามารถอยู่รอดในระยะยาว

ได้หากมุ่งสนองเพื่อผลกำไรอย่างเดียว โดยไม่สนใจความต้องการและเป้าหมายของคนในองค์กร และของส่วนตัวได้

3. การประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์ (The Multiple Criteria of Effectiveness) เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิผลองค์กรโดยใช้เกณฑ์หลายอย่างในการวัด ประเมินผล เรียกว่า การวัด ประสิทธิภาพเชิงซ้อน (Multiple Effectiveness Measures) พิจารณาตัวแปรหลักที่อาจมีผลต่อความสำเร็จขององค์กรและพยายามแสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน การวัด ประสิทธิภาพวิธีนี้เกิดจากแนวคิดที่ว่า องค์กรเป็นระบบสังคมที่มีชีวิต มีความต้องการหรือข้อเรียกร้องซึ่งองค์กรจะต้องจัดหาเพื่อความอยู่รอดหรือเพื่อทำงานที่มีประสิทธิผล แนวคิดนี้มีความเหมาะสมเป็นที่ยอมรับกันอย่างมากในทางวิชาการและการปฏิบัติการประเมินประสิทธิผลโดยใช้ เกณฑ์ (The Multiple Criteria of Effectiveness) ส่วนหนึ่งของผู้ที่ทำการศึกษาเพื่อประเมิน ประสิทธิภาพขององค์กรสามารถวัดจากตัวแปรสี่ตัวคือ 1 ความมั่นคง (Stability) ขององค์กร 2 การประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Intergration) 3 ความสมัครใจ (Voluntarism) หรือ ความสามารถขององค์กรในการทำให้สมาชิกเกิดความพึงพอใจและปรารถนาที่จะมีส่วนร่วมต่อไป และ 4 ความสัมฤทธิ์ผล (Achievement) หรือ ผลรวมของกิจกรรมองค์กร ในขณะเดียวกัน ซายน์ (Schein, 1992 : 177) ได้เสนอว่าการประเมินประสิทธิผลองค์กรเน้นการแสวงหาผลกำไรสูงสุด การให้บริการที่มีประสิทธิผลสูงและพนักงานมีขวัญดี ส่วน มอท์ (Mott, 1972 : 20-24) ได้เสนอ ปัจจัยการประเมินประสิทธิผลไว้สามประการ คือ 1 ความสามารถในการผลิต 2 ความสามารถในการปรับตัว 3 ความสามารถที่จะยืดหยุ่นได้

ประสิทธิผลของโรงเรียน

ประสิทธิผลของโรงเรียน (school effectiveness) เป็นตัวกำหนดผลงานขั้นสุดท้ายในการทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย การบริหารจะต้องนำเอาทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ มาใช้ปรับปรุงงานโรงเรียน มุ่งผลสำเร็จของงานออกมาอย่างดีที่สุด ภรณ์ มหามนต์ (2529: 2) ได้เสนอแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ นักเศรษฐศาสตร์มองประสิทธิผลด้านกำไรหรือประโยชน์จากการลงทุน นักวิทยาศาสตร์จะเป็นเรื่องผลผลิตใหม่ สำหรับบริหารจัดการศึกษาเป็นงานบริการด้านสังคม จะมองในด้านกำไรหรือขาดทุนไม่ได้ โรงเรียนจะต้องบริหารและจัดการให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถนำแนวความคิดมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมงานในโรงเรียนได้ ประสิทธิภาพตามแนวความคิดของเบนนิส (Dessler, 1986: 68-69) ; (citing Bennis, 1971: 80) ได้วิจัยเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของผลขององค์กรเป็นความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาเพื่อให้มีการใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานในองค์กรดังนี้

1. ความสามารถในการปรับปรุงองค์การ หมายถึง การที่องค์การต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอกโดยการปรับเปลี่ยนงานภายในองค์การให้ตอบสนองสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่มีผลกระทบต่อองค์การซึ่งได้แก่

1.1 ความสามารถในการปรับตัว (adaptability) เป็นการปรับตัวให้เหมาะสมขององค์การ องค์การที่ไม่มีประสิทธิผลในการบรรลุถึงผลผลิตประสิทธิภาพ (effective) ที่เป็นกระบวนการหรือวิธีการและความพอใจอาจเป็นสัญญาณว่ามีความจำเป็นต้องปรับหรือตัดแปลงการปฏิบัติการในด้านการบริหารและนโยบายให้มีความเหมาะสมขึ้นในองค์การไม่มีความสามารถในการปรับตัว ความอยู่รอดขององค์การจะอยู่ในอันตราย สเตียร์ส (Steers, 1977: 163) ได้ให้ความสำคัญของความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นลักษณะความสำคัญเบื้องต้นของความมีประสิทธิภาพขององค์การ การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวขององค์การไม่ต้องการทำแบบสุ่ม (random) แต่ฝ่ายบริหารมีหน้าที่และรับผิดชอบที่จะสร้างความสมดุลให้เกิดระหว่างการปรับตัว การสร้างสรรค์สิ่งใหม่กับความจำเป็นที่ต้องสร้างความมั่นคงและต่อเนื่องของการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับเบนนิส (Bennis, 1971: 131) ได้เสนอว่าองค์การไม่ว่าตัวบุคคลหรือองค์การทางสังคมจะต้องทำงานเพื่อรักษาตัวเองให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายใน โดยอาศัยพื้นฐานของความเป็นระบบเปิดขององค์การ

1.2 นวัตกรรม (innovation) หมายถึง เทคนิควิธีการกลยุทธ์แบบใหม่ ๆ ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนในการบริหารและการปฏิบัติงานที่ดัดแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์สภาพแวดล้อมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การ

1.3 ความเจริญเติบโต (growth) หมายถึง การเพิ่มต่าง ๆ เช่น เครื่องมือในองค์การ เริ่มสิ่งใหม่ ๆ โดยการเปลี่ยนสภาพปัจจุบันขององค์การกับสภาพที่องค์การเคยเป็นโดยการปรับระบบโครงสร้างระบบการบริหารและปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.4 การพัฒนา (development) หมายถึง กระบวนการซึ่งพยายามที่จะเพิ่มพูนประสิทธิผลขององค์การด้วยการผสมผสานความปรารถนาของบุคคลให้เจริญก้าวหน้า

2. ความสามารถในการบูรณาการ (itegration) หมายถึง การประสานความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในองค์การเพื่อการรวมพลังให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติการกิจขององค์การ

2.1 ความพอใจ ((satisfaction) ความพอใจของพนักงานในทุกระดับจะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การอย่างมาก ความพอใจงาน คือ ความตั้งใจและความรู้สึกในการทำงานของพวกเขาในการทำงานอย่างสูง

2.2 บรรยากาศ (climate) หมายถึง สิ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานในองค์การ ประสิทธิภาพสนองความต้องการของบุคลากร (ชาลวีย์ อาจินสมาจาร, 2535: 25) เป็นการจัดระเบียบโครงสร้างและกระบวนการขององค์การ เพราะมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของบุคลากร

2.3 ความขัดแย้ง (conflict) หมายถึง สถานการณ์ที่สมาชิกในองค์การ ซึ่งอาจจะ เป็นกลุ่มบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปมีความเป็นปรปักษ์ต่อกันหรือฝ่ายตรงข้ามกัน (กรมสามัญศึกษา 2534 : 358) สาเหตุความขัดแย้งองค์การเนื่องจาก 1 ความคิดเห็นต่างกัน 2 การรับรู้ต่างกัน 3 ค่านิยมต่างกัน 4 มืดคิดต่างกัน 5 ผลประโยชน์ขัดกัน 6 มีทรัพยากรจำกัด 7 มีความแตกต่างของ เป้าหมาย 8 การมีงานขึ้นต่อกัน ความขัดแย้งจะมีลักษณะ 2 ด้าน ด้านหนึ่งจะเป็นความขัดแย้ง ในด้านบวกหรือทางสร้างสรรค์ส่วนอีกด้านหนึ่งจะเป็นความขัดแย้งทำให้เกิดผลในด้านลบหรือ ทำลาย ในองค์การพยายามส่งเสริมความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์และ ประสิทธิภาพในองค์การ

2.4 การสื่อความหมาย (communication) คือ การแลกเปลี่ยนการให้และการรับ ข่าวสาร การสื่อความหมายเป็นตัวเชื่อมในการทำความเข้าใจระหว่างบุคคล องค์การหน่วยงาน ต่าง ๆ จะเป็นตัวเชื่อมทุกองค์การเกิดความพอใจ สร้างแรงกระตุ้น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะ ส่งผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลภายในองค์การ สร้างความผูกพันต่อองค์การ

จากแนวความคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนคือการบริหารหรือ การจัดการภายในโรงเรียน โยทำงานอย่างมีเป้าหมายขององค์การ ซึ่งผู้บริหารหรือผู้นำโรงเรียนเป็น ผู้สร้างประสานบูรณาการดำเนินงานทำให้โรงเรียนก้าวหน้าพัฒนาไปสู่ความสำเร็จของ องค์การ ตามวัตถุประสงค์ที่เป็นไปตามที่กำหนดไว้

ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียน

การที่โรงเรียนจะจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จปัจจัยที่สำคัญก็คือ "ประสิทธิผลของ โรงเรียน" ทั้งนี้เพราะประสิทธิผลของโรงเรียนเกิดจากความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของ ผู้บริหาร ทำให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้เกิดผลตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริหารให้เหมาะสมกับ สภาพะปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป และผลกระทบของสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่จะมี ต่อโรงเรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สังคมย่อมเปลี่ยนแปลง อยู่เสมอ บางครั้งการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้า กันหรือทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (สุภรณ์ ศรีพหล, 2537 : 78)

เปรมสุริย์ เชื้อมทอง 2536: 9 กล่าวว่ ประสิทธิภาพคือ ผลงานของกลุ่มซึ่งเป็นไปตาม เป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถหน้าที่ให้

บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหารที่สามารถใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารงาน เพื่อนำมาทำให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งเอาไว้

รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2536,169) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลว่า ประสิทธิผลมีความสัมพันธ์กับผลงานที่องค์การพึงประสงค์ หรือหมายถึงความสำเร็จของผลการปฏิบัติงานที่เป็นไปหรือบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ดังนั้นประสิทธิผล จึงหมายถึง ความสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นของงานนั้น จะต้องตอบสนองหรือบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2536 ,97) กล่าวว่า ประสิทธิผลขององค์การ หมายถึง การที่องค์การสามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมาย หรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 ,32-33) ได้ให้แนวคิดและความหมายของประสิทธิผลว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนไม่น่าจะหมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหรือความพึงพอใจในการทำงานเพียงอย่างเดียวใดอย่างหนึ่ง แต่ประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

แคมป์เบล Hoy and Miskel, (1991,pp .382-383) ; (citing Cambell ,1977 ,pp. 36-39) กล่าวว่า ประสิทธิผลการจัดการศึกษา หมายถึง การที่ผู้นำทางการศึกษาสามารถบริหารจัดการโรงเรียน โดยอาศัยหลัก 4 ประการ คือ การปรับตัว (Adaptati) การบรรลุเป้าหมาย (Goal Achievement) การบูรณาการ (Intergration) และการคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยมจนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

ซีซอร์ และ ยัชแมน Hall,1991 ,p .249;citing Seashore and Yuehman (1967, p. 393) กล่าวว่า ประสิทธิผลขององค์การ หมายถึง ความสามารถขององค์การในการแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ได้ทรัพยากรที่หาได้ยากและมีคุณค่า ซึ่งจะนำไปใช้สนับสนุนการดำเนินการขององค์การ

บาร์นาร์ด (Barnard ,1968, p.20) และ ลอว์เลส (Lawless, 1979,p.32) กล่าวว่า ประสิทธิผลขององค์การ คือ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือหมายถึง ระดับการประสบความสำเร็จขององค์การ

สตีเยร์ส (Steers, 1977, p. 55) กล่าวว่า ประสิทธิผล คือการที่ผู้นำได้ให้ความสามารถในการแยกแยะการบริหารงาน และการใช้ทรัพยากรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ฟีดเลอร์ (Fiedler, 1967, p.9) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือ การที่กลุ่มสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ซึ่งเป็นประสิทธิผลของกลุ่ม

ไพร์ส (Lawless, 1979, p.33 citing Price, 1963, p.318) กล่าวว่า ประสิทธิภาพคือความสามารถในการดำเนินการให้เกิดผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีตัวบ่งชี้ความมีประสิทธิภาพขององค์การ 5 อย่าง คือ ความสามารถในการผลิต ขวัญ การปฏิบัติตามแบบอย่าง การปรับตัวและความเป็นปึกแผ่นขององค์การ

มอร์เฟต และคณะ (Morphet, Et al, 1982, pp. 93-97) ได้กล่าวว่าประสิทธิผลของโรงเรียนหมายถึง การที่โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้สำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้นำได้ใช้ความสามารถจนใจผู้ได้บังคับบัญชา ให้มาทำงานอย่างเสียสละ ขณะเดียวกันผู้นำก็ทำหน้าที่ประสานงานให้งานด้านจัดการศึกษาให้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด

ในเชิงการบริหารการศึกษากล่าวถึง คำว่า ประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลขององค์การ ในที่นี้กล่าวถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียน (school effectiveness) เป็นเครื่องตัดสินใจในการทำงานขั้นสุดท้าย การบริหารจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด รวมถึงคุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งความเห็นส่วนใหญ่เป็นการเน้นการบรรลุเป้าหมายขององค์การ ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวเปลี่ยนแปลง พัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและความสามารถในการประสานสัมพันธ์ของสมาชิกในโรงเรียนเพื่อรวมพลังให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติภารกิจในโรงเรียน (เบนนิส Dessler, 1986: 68-69 ; citing Bennis. 1971) ความสามารถของโรงเรียนในการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของโรงเรียนและประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (รุ่งแก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2536 : 163) ขณะเดียวกัน สุวรรณณี สมบัติทวี (2536 : 14-16) ก็ได้ให้ความหมายประสิทธิผลของโรงเรียนว่า โรงเรียนที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทั้งทางพุทธิศึกษา จริยศึกษา และพลศึกษา ได้ดีกว่าโรงเรียนอื่นโรงเรียนเป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ ส่วนกมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : 32-33) ให้ความหมายไว้ว่าประสิทธิผลของโรงเรียนหมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมสภาพแวดล้อมทั้งภายในภายนอกรวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนซึ่งจะทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน และ สรุปผลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 3) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียนในแง่คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนว่า หมายถึง การบรรลุผลในการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมความเป็นคนที่สมบูรณ์ทุกด้านให้แก่บุคคล หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนรวมทั้งความพึงพอใจในอาชีพของครูในโรงเรียนและภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียน

จากความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลข้างต้น พอสรุปได้ว่าประสิทธิผลของโรงเรียน ไม่น่าจะหมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือความพึงพอใจในการทำงานเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่มีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นพอสรุปได้ว่าประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง ผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ทำให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานร่วมกันจนได้ผลตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ โดยสามารถวิวัฒนาการโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกและประสานงาน เพื่อความสัมพันธ์ของบุคลากรในโรงเรียนรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับการปฏิบัติภารกิจของโรงเรียน (ประทีน วิเศษสุวรรณ, 2545 : 4) เนื่องจากในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง วัฒนธรรมและการศึกษา ความมีประสิทธิผลของโรงเรียนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการปรับให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานภายในโรงเรียนเพื่อให้สนองตอบต่อสถานการณ์ใหม่ๆ โดยโรงเรียนจะต้องวิวัฒนาการ มีการประสานประสานเพื่อรวมพลังให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติภารกิจของโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนในปัจจุบันเป็นหน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานหนึ่ง ซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับพื้นฐานการศึกษาให้สูงขึ้น จึงมีความจำเป็นจะต้องดำเนินการให้ประสบความสำเร็จมีประสิทธิผลต่อไปและความหมายเกี่ยวกับประสิทธิผลดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึงโรงเรียนมีความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาเพื่อให้มีการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่แท้จริง ที่บูรณาการผสมผสานคงสภาพขององค์การให้เกิดความพึงพอใจและผลสำเร็จของการทำงานให้องค์การหรือหน่วยงานให้ประโยชน์สูงสุด

ความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน

กระแสความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลกความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสาร และสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งผลให้ การเรียนรู้ของคนที่ไม่มีที่สิ้นสุด เพราะความรู้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ความรู้ที่ให้แก่นักเรียน ต้องเป็นความรู้สากล รวมทั้งความรู้ที่เกิดจากท้องถิ่น ผู้เรียนต้องเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ รักการอ่าน วางแผนเอง แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และศึกษาหาความรู้ภายใต้ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน แตกต่างกันผู้สอนต้องปรับปรุงตัวเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงเป็นผู้จัดการในเรื่องของการเรียนรู้จัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ครูจะต้องรู้จักนักเรียนเป็นอย่างดี และจะต้องทำให้นักเรียนรู้จักตนเองอย่างดีด้วย มิฉะนั้นจะไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้สนองความแตกต่าง เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพได้ รวมทั้งผู้เรียน

เองก็ยังไม่สามารถวางแผนสนองความรู้ด้วยตนเองได้แน่นอน (การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง, 2548 : ออนไลน์)

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ได้มีนักวิชาการนักการศึกษาได้ให้แนวคิดไว้ดังนี้ การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้ลงมือศึกษา อ่าน ค้นคว้า ปฏิบัติ สัมผัส สืบค้นแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจนได้รับคำตอบด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (อนงค์ศิริ วิชาลัย, 2548 : ออนไลน์) การเรียนรู้ คือ กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด คนสามารถเรียนรู้ได้จากการอ่าน การได้ยิน การสัมผัส การใช้เทคโนโลยี เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เกี่ยวเนื่องกับการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมบางอย่างที่ค่อนข้างถาวร ซึ่งกระบวนการเรียนรู้นี้ ยังคงเกิดขึ้นอยู่แม้ภายหลังจบการศึกษาแล้วก็ตามและเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต การเรียนรู้จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเนื่องมาจากประสบการณ์หรือการฝึกหัดและพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปนั้นมีลักษณะค่อนข้างถาวร การเรียนรู้เป็นกระบวนการรับรู้ข่าวสารข้อมูล และประสบการณ์อันนำไปสู่การรู้แจ้งเห็นจริงและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ เน้นกระบวนการพัฒนาของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ ความเข้าใจ และการปรับเปลี่ยนทางความคิดและพฤติกรรม

การพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของการใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องพัฒนาส่งเสริมและสร้างให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนโดยทำผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนในทำนองเดียวกันผู้เรียนเองก็ควรตระหนักและเห็นความสำคัญต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะของผู้ที่เป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวก็คือ การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในการวางแผนการปฏิบัติและการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะต้องมีลักษณะนี้อยู่ในสถานการณ์การเรียนรู้ และสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้และทักษะที่เกิดจากการเรียนจากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่งได้ (วิภาดา วัฒนนามกุล, 2548 ; อ้างอิงจาก Hiemstra, 1994)

ลักษณะของผู้เรียนที่เรียนและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

การที่ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองซึ่งจะนำไปสู่การเป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ตลอดชีวิตนั้นสำหรับเรื่องดังกล่าวได้มีนักวิชาการได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้

ชาวลิต ตนานนท์ชัย. (2547 : 7) กล่าวถึงการศึกษาที่ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยตนเองนั้นจะมีคุณลักษณะพิเศษ ดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจของแต่ละบุคคล อาจด้วยความจำเป็น ความต้องการ หรือความสนใจก็แล้วแต่ คุณลักษณะเช่นนี้จะนำมาซึ่งการชวนชวน มุ่งมั่นและตั้งใจอันจะนำไปสู่ความสำเร็จของการเรียนรู้

2. เป็นความรู้ที่ถาวร เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการชวนชวน และศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน ถึงแม้จะมีหรือต้องอาศัยผู้คอยแนะแนวหรือนำบ้าง แต่โดยหลักการแล้วจะต้องพึ่งพาหรืออาศัยตนเองเป็นหลักด้วย ลักษณะดังกล่าวนี้จะช่วยให้การเรียนรู้ดังกล่าวติดตัวผู้เรียนไปอย่างถาวร

3. สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากผู้เรียนมีอิสระที่เลือก และกำหนดแผนการเรียนรู้ของตนเองตามความสนใจ ความถนัด รวมถึงความพร้อม

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น มีเงื่อนไขและปัจจัยหลักอยู่ที่ตัวผู้เรียนที่ต้องมีวินัย ความมุ่งมั่นและนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยสถาบันทางสังคมทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันครอบครัว และสถานศึกษาที่มีหน้าที่ป้อนเพาะและขัดเกลาในวัยเยาว์ต้องปลูกฝังนิสัยแห่งการเรียนรู้ รวมถึงสถาบันอื่น ๆ ที่จะช่วยกันสร้างสรรคบรรยากาศที่จะส่งเสริมหรือจูงใจให้เกิดการเรียนรู้

ความพึงพอใจในการทำงานของครู

ความพึงพอใจในการทำงานเป็นกระบวนการทางจิตวิทยา แม้ว่าจะไม่สามารถมองเห็นชัดเจนแต่ก็สามารถสังเกตพฤติกรรมของบุคคลได้ว่ามีความพึงพอใจในการทำงานหรือไม่ บุคคลที่มีความพึงพอใจในการทำงานจะทำงานมีประสิทธิภาพดีกว่าบุคคลที่ไม่มีความพึงพอใจในการทำงาน ด้วยเหตุที่ความพึงพอใจในการทำงานมีผลกระทบต่อปัจเจกบุคคลและองค์การมาก ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องสร้างและรักษาระดับความพึงพอใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาผู้บริหารจะต้องสร้างความพึงพอใจในการทำงานของครูให้อยู่ในระดับสูง เพราะความพึงพอใจในการทำงานมีอิทธิพลต่อการทำงานของครู มีผลกระทบไปยังกลุ่มอื่นทำให้กลุ่มอื่นมีความพึงพอใจในการทำงานสูงขึ้นด้วย เช่น ถ้าครูมีความพึงพอใจในการทำงานจะมีผลทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจด้วย งานของครูเป็นงานที่ทำให้เยาวชนของชาติเป็นมนุษย์สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ ดังนั้น ถ้าผู้บริหารสร้างสรรค์ให้ครูมีความพึงพอใจในการทำงานสูงก็จะมีผลทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะครูร่วมมือร่วมใจกันทำงานเพื่อความสำเร็จของโรงเรียน (วาริน แซ่ตัน, 2543 : 38 ; อ้างอิงจาก บัณฑิต แทนพิทักษ์, 2540 : 34)

ความพึงพอใจในการทำงานของครู จึงเป็นตัวแปรบ่งชี้ตัวแปรหนึ่งของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงาน เพราะความพึงพอใจในการทำงานเป็นปัจจัยที่ช่วยในการทำงาน ประสบความสำเร็จ ฮอย และมิสเกล (Hoy ; & Mislal, 1991 : 339) กล่าวว่าความพึงพอใจในงานมี

ความสัมพันธ์กับความสำเร็จขององค์การ ถ้าบุคคลในองค์การมีความพึงพอใจสูง คุณภาพของงานก็จะสูง ในทางตรงข้าม หากบุคคลในองค์การไม่มีความพึงพอใจในงาน คุณภาพงานก็จะต่ำ เช่นเดียวกับที่ สุขุม หลานไทย (2537:13) กล่าวว่าเมื่อครุมีความพึงพอใจในการทำงานมีบรรยากาศดี มีความร่วมมือ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างผู้ปฏิบัติงานในองค์การ การจัดการศึกษาก็จะมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ โอเวิร์ด (ฟิลมัย ถีตะแก้ว, 2541 : 145 : อ้างอิงจาก Ovard, 1966 : 24) ที่กล่าวว่า เมื่อมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงแล้ว บุคคลจะมีความเต็มใจอยู่ในองค์การและช่วยเหลือองค์การให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจในการทำงานนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์การ (บัณฑิต แทนพิทักษ์, 2540 : 32-33 ; อ้างอิงจาก DuBrin, 1992 : 85-88 ; Fisher ; & Locke, 1992 : 166-167 ; Organ ;& Bateman, 1991 : 356-357,339 ; Schneider, Gunnarson ;& Wheeler, 1992 : 60-63 ; & Smith, 1992 : 7-9) ดังนี้

1. คุณค่าของความพึงพอใจ คนได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ของชีวิตในที่ทำงาน ถ้าที่ทำงานทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในงาน คุณภาพชีวิตในการทำงานไม่ดีคนก็จะไม่มีความสุขซึ่งจะเกิดผลลัพธ์อื่น ๆ ตามมา

2. ความพึงพอใจในงานมีผลต่อสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ คนที่ไม่พึงพอใจจะเป็นคนที่มีความเครียดสูงและความเครียดก็จะทำให้ชีวิตสั้นลง ความไม่พึงพอใจในงานจะมีผลกระทบโดยตรงต่ออารมณ์อย่างใหญ่หลวง คนที่มีความรู้สึกหรือทัศนคติไม่ดีเกี่ยวกับงานของตนก็จะมีความรู้สึกที่ไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งอื่น ๆ เช่น ชีวิตครอบครัว กิจกรรมเวลาว่าง แม้กระทั่งชีวิตของตนเอง

3. ผลผลิต ทัศนคติที่มีต่องานมีผลกระทบโดยตรงต่อการปฏิบัติงาน ความรู้สึกทางบวกเกี่ยวกับงานนำไปสู่ผลที่ออกมาดีกว่าและมีคุณภาพสูงกว่า

4. การขาดงานและการลาออก คนที่ไม่พึงพอใจในงานก็มีแนวโน้มที่จะลาออกและขาดงานบ่อย ๆ คนที่มีความพึงพอใจในงานก็มีความสุขกับการทำงาน

5. ความเครียดและความท้อแท้ ความไม่พึงพอใจในงานเป็นเหตุให้เกิดความเครียดและความท้อแท้ ผู้ได้บังคับบัญชาอาจจะเก็บตัวไม่ยอมแสดงความสามารถ ละเลยไม่เกี่ยวข้อง ไม่สนใจในการปฏิบัติงานและอาจหันไปพึ่งยาเสพติด

6. พฤติกรรมความร่วมมือและความเป็นพลเมืองดี คนที่มีความพึงพอใจในงานจะแสดงพฤติกรรมทางบวก ขณะที่คนที่ไม่มีความพึงพอใจในงานจะแสดงพฤติกรรมทางลบ

7. ความพึงพอใจในชีวิต คนที่มีความพึงพอใจในงานและอาชีพของตนก็จะมีชีวิตที่พึงพอใจในชีวิตมากขึ้นด้วย

จากการศึกษาความพึงพอใจในการทำงาน สรุปได้ว่า หมายถึง ความรู้สึกของครูที่มีต่อการทำงานภายในโรงเรียนซึ่งจะช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จ โดยพิจารณาจากสภาพการทำงาน ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความก้าวหน้าในการทำงานและรายได้

ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู

เมื่อแนวโน้มของการเรียนการสอนเปลี่ยนไป บทบาทของผู้เรียนสำคัญเด่นชัดมากขึ้น บทบาทครูก็ต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิม จากบทบาทที่สำคัญที่สุดในฐานผู้บอกเล่าข้อความรู้ทั้งหมดแก่ผู้เรียนมาเป็นผู้สนับสนุนจัดสิ่งแวดล้อมที่จะเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด ดังนั้น บทบาทของครูจึงต้องปรับเปลี่ยนตามไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการนำและใช้สื่อนวัตกรรมตลอดจนเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น กรมสามัญศึกษา (2544 : 21-58) ได้กล่าวถึงบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของครูในยุคของการปฏิรูปการศึกษาถึงความจำเป็นที่ครูจะต้องสร้างและใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ปัจจุบันสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมีอิทธิพลสูงมากในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายจึงเป็นเรื่องที่ครูจะต้องให้ความสนใจเพื่อการสร้างและการใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด โดยควรทำความเข้าใจในบทบาทของสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์การนำสื่อมาใช้ กล่าวคือ พิจารณาความเหมาะสมของสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียนและกิจกรรม มีความถูกต้อง ชัดเจน มีความหมายตรง ใช้การได้ดี คุ่มค่า การนำมาใช้ สามารถใช้ได้หลากหลาย ครูต้องรู้จักการสร้างสื่อตามความสามารถของตนเอง ร่วมมือกับครูอื่นที่มีความสามารถในการสร้างสื่อ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อเลือกใช้สื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและท้องถิ่น ศึกษาทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถทักษะประสบการณ์ในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้และสามารถชี้แนะผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง ศึกษาทำความเข้าใจวิธีการเลือกสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ศึกษาค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ศึกษาและทำความเข้าใจวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเองหรือเลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อย่างสม่ำเสมอ จัดระบบสารสนเทศให้ผู้เรียนศึกษา ทดลองสัมผัส สนับสนุนผู้เรียนให้สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ พึงตระหนักว่าเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นเครื่องช่วยสอนไม่ได้ใช้แทนการสอน หรือแทนครู ครูควรเลือกใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า น่าสนใจ ชวนติดตาม เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ออกแบบการใช้สื่อ กำหนดกิจกรรมเพื่อการใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี

ในการจัดการเรียนการสอนทุกครั้งผู้สอนจะต้องมีการวางแผนด้วยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้าและเลือกสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อนำมาใช้เป็นสื่อกลางที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับเรื่องของสื่อการเรียนรู้นั้น ได้มีนักวิชาการได้ให้แนวความคิดที่สอดคล้องกัน เช่น กรมวิชาการ (2545 : 7) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาใน 3 ด้าน คือ 1 ด้านความรู้ สื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ เชิงเนื้อหา ความรู้เชิงกระบวนการและความรู้เชิงประจักษ์จากการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมพัฒนาความอยากรู้อยากเห็นเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมการค้นหาและการเชื่อมโยงสาระที่ได้เรียนรู้ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เข้ากับประสบการณ์ส่วนตัวหรือกิจกรรมที่ปฏิบัติในครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและสังคมในวงกว้าง 2 ทักษะ สื่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ ทักษะพื้นฐานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการจัดการ ทักษะในงานอาชีพ เป็นต้น 3 คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม สื่อต่าง ๆ นอกจากจะให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะแล้วยังมุ่งให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ เห็นคุณค่าในตนเอง ภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสำนึกทางสังคมและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ ยอมรับค่านิยมที่ดี ซึ่งก็สอดคล้องกับ วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2543 : 120) ที่กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะหรือสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนและตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้นหรือเร็วยิ่งขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ สรุปได้ว่า สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือหรือตัวกลางที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งความรู้ทักษะและเจตคติตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม

ความสำคัญของสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี

สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทางการคิด ได้แก่ การคิดไตร่ตรอง การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณตลอดจนสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมให้แก่ผู้เรียน สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันมีอิทธิพลสูงต่อการกระตุ้นให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีมากมายหลากหลายรูปแบบ มีบทบาทและให้คุณประโยชน์ต่าง ๆ กรมวิชาการ (2545 : 6-7) ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายขึ้นรวดเร็วขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นกระบวนการ
3. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
4. สร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจและทำให้อยากรู้

อยากเห็น

5. ส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียน
6. เกื้อหนุนผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกันให้เรียนรู้ได้เท่า

เทียมกัน

7. ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงกัน
8. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อ

การค้นคว้าเพิ่มเติม

9. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ในหลายมิติจากสื่อที่หลากหลาย
10. เชื่อมโยงโลกที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนให้เข้ามาสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน

ประเภทของสื่อการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นกระบวนการสื่อความหมายระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยมีตัวกลางคือ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการสอนเป็นตัวช่วยในการถ่ายทอดหรือนำความรู้ไปสู่ผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ก็ต่อเมื่อมีการนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีไปใช้ในการสอนจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของครูผู้สอนที่จะต้องปฏิบัติ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อภิรักษ์ นานา, 2545 : 36; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : 59) ได้แบ่งประเภทสื่อการเรียนรู้ ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ หมายถึง วัสดุที่เสนอความรู้โดยตัวของสื่อชนิดนั้นและวัสดุที่ต้องอาศัยสื่อประเภทเครื่องกลไกประกอบ เช่น หนังสือเรียน ตำรา ของจริง หุ่นจำลอง รูปภาพ แผนที่ แผนภูมิ फिल्मสคริป แถบบันทึกเสียง ป้ายนิเทศ เป็นต้น

2. สื่อประเภทอุปกรณ์ หมายถึง สื่อที่เป็นตัวกลางในการนำความรู้ถ่ายทอดไปสู่ผู้เรียน เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ โทรทัศน์ วีดีทัศน์ วิทยุ เป็นต้น

3. สื่อประเภทวิธีการ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ การสอนโดยใช้สื่อทัศนูปกรณ์ เป็นต้น

สำหรับกรมวิชาการได้จำแนกสื่อออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ (กรมวิชาการ, 2545 : 7-9) ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งได้แสดงหรือจำแนกหรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่าง ๆ โดยใช้หนังสือที่เป็นตัวเขียนหรือตัวพิมพ์ เป็นสื่อเพื่อแสดงความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายประเภท เช่น เอกสาร หนังสือ ตำรา หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร จุลสาร จดหมาย จดหมายเหตุ บันทึก รายงาน วิทยานิพนธ์ เป็นต้น

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมืออุตสาหกรรมวัสดุหรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ สื่อการเรียนรู้ดังกล่าว เช่น แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง แถบบันทึกเสียง สไลด์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยียังหมายรวมถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน การศึกษาผ่านดาวเทียม

3. สื่ออื่น ๆ นอกจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีแล้ว ยังมีสื่ออื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า สื่อ 2 ประเภทดังกล่าว เพราะสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ท้องถิ่นที่ขาดแคลนสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี สื่อเหล่านี้อาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ 1 สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งสามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิด เจตคติและวิธีปฏิบัติตนไปสู่บุคคลอื่น สื่อบุคคลอาจเป็นบุคลากรที่อยู่ในระบบโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ตัวผู้เรียน นักการภารโรงหรืออาจเป็นบุคลากรภายนอกระบบโรงเรียน เช่น บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น 2 สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสภาพที่อยู่รอบตัวผู้เรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ สัตว์ชนิดต่าง ๆ ปรากฏการณ์แผ่นดินไหว สภาพดินฟ้าอากาศ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งวิทยบริการหรือแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด ชุมชน สังคม วัฒนธรรม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งครหาได้ไม่ยาก 3 สื่อกิจกรรม/กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ครูหรือผู้เรียนกำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้ในการฝึกทักษะซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น การแสดงละคร บทบาทสมมติ การสาธิต สถานการณ์จำลอง การจัดนิทรรศการ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การทำโครงงาน เกม เพลง การปฏิบัติตามใบงาน ฯลฯ 4 สื่อวัสดุ/เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ กราฟ ฯลฯ นอกจากนี้ยังรวมถึงสื่อประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ทดลอง วิทยาศาสตร์ เครื่องมือวิชาช่าง เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หมายถึง พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้สื่อประเภท เอกสาร ตำรา รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนตลอดจนนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สืบค้นข้อมูลกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาโดยผู้บริหารมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการจัดสรรและกระจายทรัพยากรตลอดจนกำกับติดตามผลการใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน นักเรียนตลอดจนต่อทางราชการให้มากที่สุด ทรัพยากรทางการศึกษาที่ผู้บริหารพึงพิจารณาจัดสรรให้แก่ครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

ทรัพยากรด้านงบประมาณ

งบประมาณมีความสำคัญต่อการบริหารงานหลายประการ กล่าวคือ เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ควบคุมนโยบายของหน่วยงาน และตรวจสอบการปฏิบัติงานโดยผู้บริหารโรงเรียนทุก ๆ แห่งต้องดำเนินงานงบประมาณและมีการรายงานการใช้งบประมาณ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และ จรินทร์ เทศวานิช (2536 : 141) ได้ให้ความหมายงบประมาณโรงเรียนว่า หมายถึง แผนการเงินของโรงเรียนที่จัดทำขึ้นโดยการกำหนดรายรับ รายจ่ายของงาน โครงการต่าง ๆ ที่จะดำเนินการเพื่อการจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ งบประมาณโรงเรียน ประกอบด้วย รายรับจากงบประมาณทางด้านรายรับ งบประมาณทางด้านรายจ่าย ทางด้านรายรับ ประกอบด้วย รายรับจากงบประมาณแผ่นดิน รายรับจากเงินนอกงบประมาณแผ่นดินและเงินบริจาคทางด้านรายจ่ายแบ่งตามหมวดต่าง ๆ ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เงินอุดหนุนและรายจ่ายอื่น ๆ

จากผลการวิจัยของ โมริทเซ็น (Moritsen, 1998 : 4145) และนาธาน (Nathan, 1997 : 3346) พบว่า ปัญหาด้านงบประมาณเป็นปัญหาหลักในการพัฒนาการศึกษา งบประมาณในการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีข้อผูกพันร่วมกับระดับรัฐและท้องถิ่น ดังนั้น การบริหารจัดการด้านงบประมาณการเงินของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพยิ่งโรงเรียนใหญ่ขึ้นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพก็ยิ่งมากขึ้น นั่นคือ งบประมาณมากขึ้น อัตราของครูและนักเรียนก็จะเพิ่มขึ้นตามสัดส่วน จึงต้องมีการบริหารจัดการด้านการเงิน งบประมาณอย่างเป็นระบบ อีกทั้งต้องได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากชุมชนและหน่วยงานของท้องถิ่นด้วย

ทรัพยากรในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

แต่เดิมความสนใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมขององค์การมีน้อย โดยนักการศึกษาต่างไปให้ความสนใจกับความสำเร็จ มีการมุ่งเน้นไปทางด้านโครงสร้างและกระบวนการในการบริหาร โดยเฉพาะในการวางแผน และควบคุม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่านั้น ต่อมาเมื่อมีการศึกษาค้นคว้ามากขึ้น นักการศึกษาทางด้านองค์การได้มีความเห็นสอดคล้องกันว่า สิ่งแวดล้อมทางกายภาพขององค์การเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้องค์การสามารถดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2540 : 60-61) จากการศึกษาของสเดียร์ (ศุภร เขียวรักษ์, 2546 : 40 ; อ้างอิงจาก Steers, 1977) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมมีอยู่ 2 ประเภท คือ สภาพแวดล้อมภายในองค์การ และสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ สภาพแวดล้อมภายในองค์การ อาจเรียกได้ว่าบรรยากาศขององค์การ ซึ่งหมายถึง สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์การ สภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมไปถึงบทบาทต่าง ๆ ของบุคคลในองค์การ ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งที่มาหรือเป็นทรัพยากรที่ใช้เป็นปัจจัยป้อนขององค์การและเป็นปัจจัยเกี่ยวกับประชาชนหรือองค์การภายนอกและรับบริการจากองค์การ ซึ่งได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ประชาชนที่เป็นลูกค้า และผู้ให้การสนับสนุน นอกจากนี้ยังรวมถึงผู้จัดวางการทำงานขององค์การและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ กล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การต่างมีอิทธิพลและมีผลต่อความสำเร็จขององค์การ

สภาพบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก การที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหลายอย่างช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ก : 8) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมทางกายภาพไว้ว่า หมายถึง การจัดอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ และสภาพแวดล้อมเหมาะสมกับสภาพการใช้งาน จรวยพร ธรรมินทร์ (2541 : 229) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีของโรงเรียน คือ 1 โรงเรียนที่มีบรรยากาศร่มรื่น ปลอดภัย มีอุปกรณ์ให้เรียนรู้ ทดลองให้เล่น 2 มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมให้ท้าทายต่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ 3 มีบรรยากาศห้องเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาตนเอง 4 ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มที่ 5 มีสถานที่ที่สงบเงียบและห้องเรียนรู้ที่สามารถใช้เสียงสนุกได้เต็มที่ 6 บรรยากาศที่ดี แสง สี ความร้อน เสียง ไม่มีมลพิษ 7 มีสนามเด็กเล่น เครื่องเล่น แหล่งนันทนาการ 8 มีสถานที่ซึ่งนักเรียนทำงานตามลำพังหรือทำงานเป็นกลุ่มได้ 9 มีเฟอร์นิเจอร์ เครื่องมือ เครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียน สังคม ไทบุรินนทร์ (2536 : 27) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ชี้วัดลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ได้แก่ ความสะอาด ความปลอดภัย ความร่มรื่น ความสวยงาม ความเป็นระเบียบ ความสะดวกในการสัญจร และใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า

อาคารสถานที่เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลอย่างสมบูรณ์ จึงต้องจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพดีถูกหลักวิชาเพื่อเอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอนและดึงดูดความสนใจแก่นักเรียนและผู้ปกครองให้รู้สึกนิยมชมชอบและศรัทธาตลอดทั้งเป็นการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่ดี โรงเรียนนอกจากจะมีพื้นที่เพียงพอ มีอาคารครบถ้วนมีบรรยากาศที่ร่มรื่นสงบแล้ว คุณลักษณะของโรงเรียนที่ดียังเป็นที่ต้องการอย่างยิ่งซึ่งปริญญา อังศุสิงห์ (อภิชัย กุลชา, 2536 : 34-35 ; อ้างอิงจาก ปริญญา อังศุสิงห์, 2525 : 76) ได้กล่าวว่า โรงเรียนที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะสำคัญ 10 ประการ คือ

1. ความเพียงพอ (Adequacy) หมายถึง มีเนื้อที่โรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน อุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ
2. ความเหมาะสม (Suitability) หมายถึง ความเหมาะสมในการเลือกที่ตั้งของโรงเรียน
3. ความปลอดภัย (Safety) หมายถึง การป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายต่าง ๆ
4. สุขลักษณะ (Healthfulness) หมายถึง การพิจารณาส่งเสริมในด้านสุขภาพอนามัย
5. ระยะเวลาติดต่อใช้สอย (Accessibility) หมายถึง ระยะเวลาจากบ้านมาโรงเรียนหรือจากจุดต่าง ๆ ไปโรงเรียน
6. การยืดหยุ่นได้ (Flexibility) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ผัง อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ใช้ได้กับกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง
7. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การใช้พื้นที่อาคาร อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ได้ผลเต็มที่
8. การประหยัด (Economy) หมายถึง การวางแผนผังบริเวณ ออกแบบอาคารให้คุ้มค่ากับเงินที่ลงทุนไปและเสียค่าบำรุงรักษาน้อย
9. การขยายตัว (Expansibility) หมายถึง การขยายตัวของบริเวณและอาคารโดยมีการออกแบบที่เหมาะสม ขยายได้ง่ายสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย
10. รูปร่าง (Appearance) หมายถึง การวางบริเวณโรงเรียน อาคารและการตกแต่งภายในและภายนอกให้เป็นที่ชื่นชมแก่ผู้พบเห็น รวมทั้งการทำนุบำรุงรักษาอาคารและสถานที่ให้สวยงามและสะอาดตาอยู่เสมอ

ในการจัดและสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมของโรงเรียนต้องอาศัยแนวคิดและดุลยพินิจของบุคลากรภายในโรงเรียนที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นภายใต้หลักการของ การร่วมคิดร่วมทำ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความรู้สึกที่ดีความรู้สึกของการมีส่วนร่วม ความรู้สึกเป็นเจ้าของ โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ผู้บริหารและครูควรยอมรับว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่มีความรัก ความผูกพันและปรารถนาดีต่อโรงเรียน จึง

ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ ร่วมวางแผน จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ภายใต้การแนะนำของผู้บริหารและครู (ธเนศ ชำเกิด, 2533 : 18)

ทรัพยากรในด้านวัสดุอุปกรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ก : 8) ได้ให้ความหมายของวัสดุอุปกรณ์ไว้ว่า หมายถึง การจัดสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอนและนวัตกรรม ที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอน โดยมีระบบจัดหาและบำรุงรักษาที่มีประสิทธิภาพพร้อมทั้งมีการบริการและส่งเสริมการใช้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ อธิกสัน (สายทิพย์ ระดมกิจ, 2540 : 44; อ้างอิงจาก Ericson, 1968 : 22-24) ได้กล่าวถึงการบริหารทรัพยากรในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ดีไว้ดังนี้

1. ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของผู้นำที่มีความรู้ สามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรได้เป็นอย่างดี ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณกำลังคนและเครื่องมือเครื่องใช้ที่พอเพียง

2. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ควรนำไปใช้ได้โดยตรงตามความต้องการของครูผู้สอน ควรเปิดโอกาสให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือก จัดซื้อ มีการเสนอวิธีใช้อย่างถูกต้อง

3. ครูสามารถนำออกไปใช้โดยมีความลำบากน้อยที่สุด นั่นคือ สื่อต้องมีคุณภาพดี มีเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ทางด้านนี้โดยเฉพาะประจำอยู่เพื่อบริการและแนะนำ ควรมีการตรวจสอบเพื่อซ่อมแซมและจัดซื้อตามความเหมาะสม

4. มีโครงการจัดทำสื่อการสอนของโรงเรียนโดยส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารควรสำรวจความสามารถของครูและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างทั่วถึง

ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ กิติมา บริดีติลภ (2539 : 69) ได้ให้แนวคิดในการดำเนินการด้านวัสดุอุปกรณ์ไว้ดังนี้

1. จัดตั้งศูนย์บริการสื่อวัสดุอุปกรณ์เพื่อช่วยในการจัดหาและให้ความสะดวกในการใช้
2. แบ่งแยกสื่อเป็นประเภท ๆ และเป็นรายวิชาเพื่อสะดวกในการใช้
3. จัดหาสื่อที่ทันสมัยและปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้
4. สำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ไว้เป็นรายวิชาต่าง ๆ
5. ฝึกอบรมครูให้มีความรู้ ทักษะในการใช้ รักษาและซ่อมแซม
6. กระตุ้นให้ครูและนักเรียนสนใจการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้มากยิ่งขึ้น
7. สถานที่ควรจัดให้เพียงพอกับประเภทของสื่อ

8. ควรมีบุคลากรเพื่อรับผิดชอบในการจัดหาและบริการให้มีประสิทธิภาพ

9. จัดสอนให้รู้จักทำสื่อการสอนประเภทที่สามารถทำขึ้นเองได้

จากการศึกษาเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สรุปได้ว่า การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องวางแผนจัดสรรด้านงบประมาณการเงิน ทรัพยากรในด้านทางกายภาพ และทรัพยากรในด้านวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการบริหารและจัดการเรียนการสอน และการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างราบรื่น คล่องตัว ตรงตามเป้าหมายอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาสถานศึกษา และผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก

ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน (Adaptability) หมายถึง ความสามารถขององค์การที่จะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์การใน ฐานะที่โรงเรียนเป็นองค์การที่มีลักษณะเป็นระบบเปิดจึงต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนเพื่อให้องค์การอยู่รอดโดยต้องพัฒนาองค์การให้สามารถทำหน้าที่และดำเนินการต่อไป อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพซึ่ง กริฟฟิธ (Griffiths, 1969 : 371-374) ให้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎี ระบบเกี่ยวกับการปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงทางการบริหาร 8 ประการ คือ 1 แรงกระตุ้นส่วนใหญ่ในการปรับตัวในองค์การมาจากภายนอกองค์การ 2 ความมากน้อยและความคงทนของการปรับตัวเป็นสัดส่วนโดยตรงกับความเข้มข้นของสิ่งเร้าจากระบบใหญ่ 3 การปรับตัวในองค์การมีโอกาสเป็นไปได้มากกว่า ถ้าหากว่าผู้เข้าสู่ตำแหน่งบริหารสูงสุดมาจากภายนอกองค์การ 4 เมื่อมีความกดดันเพิ่มอย่างต่อเนื่องในระยะแรกระบบจะตอบสนองอย่างเฉื่อยชา ต่อมาจะตอบสนองเพื่อชดเชยอย่างเกินเหตุ ผลสุดท้ายก็ล่มสลายแบบจบสิ้น 5 จำนวนนวัตกรรมที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสัดส่วนผกผันกับวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารสูงสุด 6 ยิ่งมีระดับการบังคับบัญชาามากเพียงใดโอกาสการปรับตัวยังมีน้อยเพียงนั้น 7 เมื่อมีการปรับตัวเกิดขึ้นมักเกิดขึ้นจากส่วนบนไปส่วนล่างมากกว่า จากส่วนล่างขึ้นไปส่วนบน และ 8 ยิ่งระบบย่อยทำหน้าที่ในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้ดีเพียงใด โอกาสปรับตัวเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์การก็มีน้อยเพียงนั้น

ในขณะเดียวกัน สเตียร์ส (Steers, 1977 : 163) พบว่า การปรับตัวและเมโนทัศน์ที่มีความคล่องตัว และการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่นักวิจัยใช้กันมากในเรื่องการวัดประสิทธิผล ซึ่งตรงข้ามกับแคมป์เบล (Campbell, 1979 : 65) ที่พบว่าในการวัดผลเกณฑ์การปรับตัวยังมีน้อยมาก มีแต่ใช้แบบสอบถามในการวัดผล อย่างไรก็ตามแบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดด้านจิตใจสำหรับการประเมินความคล่องในการจัดองค์การยังมีจำกัดอยู่ ยิ่งกว่านั้นการจัดการศึกษาส่วนมากประเมินความพร้อม

ในการปรับตัวมากกว่าการตอบสนองที่การปรับตัวในเรื่องการปฏิบัติ กิบสัน (Gibson, 1979 : 112) ได้สร้างแบบจำลองเพื่อเป็นเกณฑ์วัดประสิทธิผลในระยะกลาง ซึ่งหมายความรวมไปกับความสามารถของฝ่ายบริหารขององค์การ ในอันที่จะรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมพอ ๆ กับที่เกิดขึ้นภายในองค์การ ความไม่มีประสิทธิผลในการบรรลุถึงการผลิต ประสิทธิภาพและความพอใจอาจเป็นสัญญาณว่ามีความจำเป็นต้องปรับหรือดัดแปลงการปฏิบัติงานในด้านการบริการและนโยบายให้เหมาะสมขึ้นหรือสภาพแวดล้อมจากการเรียกร้องผลผลิตซึ่งแตกต่างกัน หรือให้ตัวป้อนซึ่งแตกต่างไปจากเดิมซึ่งก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง หากองค์การไม่สามารถหรือไม่ปรับตัว ความมอดูรอดขององค์การก็จะอยู่ในอันตราย ดังนั้น ประสิทธิภาพโรงเรียนในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนจึงถูกนำมากำหนดเป็นความสามารถทางการศึกษา

จากการศึกษาความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก สรุปได้ว่า หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินงานทั้งด้านวิชาการ การเรียนการสอน เพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้า ทັນกับสภาพที่เปลี่ยนไป โดยพิจารณาจากลักษณะการยอมรับของครูต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งการบริหารและการเรียนการสอน ความสามารถ ความรวดเร็ว ของครูต่อการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการของตนเอง ความกระตือรือร้นที่ได้จากการปรับปรุงหรือพัฒนาโรงเรียน

โครงการโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

โครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน

สืบเนื่องมาจากการที่นายกรัฐมนตรีห่วงใยปัญหาการศึกษาของไทยที่เด็กได้รับการศึกษาแล้วคิดวิเคราะห์ไม่เป็น ไม่รักการอ่านหนังสือหรืออ่านข่าวแล้วคิดวิเคราะห์ไม่ได้ จึงจำเป็นต้องฝึกการอ่านตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อปูพื้นฐานให้เด็กสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา คิดให้เท่าทันโลกอนาคตที่จะเกิดขึ้น การเรียนการสอนต้องทำให้เด็กเติบโตด้วยความเชื่อมั่นมีระบบที่ทำให้สามารถพัฒนาตนเองตลอดเวลาและ พัฒนาได้เต็มตามศักยภาพสูงสุดเพิ่มมูลค่าความเป็นมนุษย์ให้สูงขึ้น โดยมีการบูรณาการเกิดขึ้นทุกปีที่จะทำให้เด็กรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ที่ต้องปลูกฝังให้ "เป็น" เพื่อไว้ใช้ค้นคว้าหาความรู้ตลอดชีวิต ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถแสดงออกและนำเสนอในเชิงสร้างสรรค์ เจตนารมณ์ดังกล่าว จะบรรลุผลได้เด็กต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนที่มีคุณภาพมาตรฐานแต่โรงเรียนดังกล่าวมี

ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะอำเภอในชนบทห่างไกล ซึ่งคนยากจนต้องเรียนในเขตพื้นที่ และเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1, 2548 : ออนไลน์)

ประกอบกับความพยายามของกระทรวงศึกษาธิการที่จะปฏิรูปการศึกษาและยกระดับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้นจึงได้พัฒนานวัตกรรมการศึกษาขึ้นมาหลายรูปแบบด้วยกันเพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้และปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านวิชาการของโรงเรียนต่าง ๆ หนึ่งในหลาย ๆ นวัตกรรมทางการศึกษาที่สำคัญ คือ โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบในหลักการโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน (Lab School) เมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2546 และมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินโครงการพัฒนาแนวคิดและหลักการโดยมีความเชื่อที่ว่าการศึกษาสามารถพัฒนาบุคคลให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพสามารถลดช่องว่างของบุคคลในสังคมลงได้ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนชาวไทยสามารถหลุดพ้นจากวงจรความยากจน ซึ่งเป็นความมุ่งมั่นที่สำคัญของรัฐบาลที่จะสร้างและพัฒนาโรงเรียนในฝันขึ้นมา ทั้งนี้ เพราะรัฐบาลตระหนักดีว่า ภาระอันยิ่งใหญ่ของประเทศคือ การสร้างอนาคต การปูทางให้เด็กและเยาวชนได้ใช้ศักยภาพของตนในการเรียนรู้ จนถึง การแสวงหาอาชีพที่ตนถนัดเพื่อช่วยสร้างสังคมและประเทศให้เข้มแข็งแม้ประเทศไทยจะมีศักยภาพ มีคนเก่ง แต่ก็บริหารจัดการกระจายหากไม่แบ่งปัน ไม่รวมพลัง ไม่นำมาขยายผลสิ่งที่เป็นของดีของประเทศในอนาคตจะลำบากมาก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : ออนไลน์)

การปฏิรูปการศึกษาเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องทำทั้งระบบและต้องใช้เวลาที่จะส่งผลนาน แต่สังคมไทยไม่มีเวลารอนาน วันนี้ประเทศไทยสามารถยึดสิ่งที่มีอยู่เพื่อแข่งขันกับคนอื่นได้อีกกระยะหนึ่งเท่านั้น จำเป็นต้องเร่งปฏิรูปการศึกษาในมิติที่กว้างกว่าการปฏิรูปด้วยกฎหมายและโครงสร้าง เป็นมิติที่นำความรู้สมัยใหม่ประกอบกับแก่นปัญญาเดิม เพื่อการพัฒนาประเทศให้แข่งขันกับคนอื่นได้ในมิติใหม่ และทำให้มิติแห่งการปฏิบัติให้เป็นจริง การสร้างโรงเรียนในฝันให้กระจายอยู่ทุกอำเภอในระยะแรกเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติจริงส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมเด็กไทยที่ขาดโอกาสได้รับการพัฒนาในระดับมาตรฐานใกล้เคียงบ้าน เป็นการขับเคลื่อนพลังปัญญาประสบการณ์ พลังทรัพย์เข้าสู่โรงเรียน เพื่อให้สามารถเป็นโรงเรียนที่เติมฝันให้คนในชนบทหรือคนมีรายได้น้อย ให้ลูกหลานของเราเติบโตมาที่มีการศึกษาที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีจะไม่เติบโตมาเป็นคนจนและเขาจะมีลูกออกมาไม่เป็นลูกคนจนอีกต่อไป

โรงเรียนในฝัน เป็นโรงเรียนขั้นดีที่เป็นต้นแบบของบูรณาการการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งรวมทั้งการบริหาร การจัดการ และการให้ประชาคมมีส่วนร่วมในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร มีส่วนร่วมในการบูรณาการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์แบบอยู่ในโรงเรียนทุกโรงเรียน รัฐต้องสร้างโรงเรียนที่มีระบบการเรียนการสอนที่ดี มีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบครัน มีห้องสมุด มีการ

ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม “โรงเรียนในฝัน” จะมีผู้บริหารที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เปิดใจกว้าง รับแนวคิดในมิติของการร่วมพัฒนาจากทุกฝ่ายที่ศรัทธา และปรารถนาจะร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาอย่างจริงจังครูจะได้รับการพัฒนาให้มีโอกาสพบสิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้เข้าใจและเปลี่ยนแปลงทัศนคติจากการเรียนการสอนแบบเดิมไปสู่แบบใหม่ที่สำคัญครูโรงเรียนในฝันต้องมีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู เพราะคำว่า “ครู” มีความหมายลึกซึ้งในตัว ครูต้องเปิดใจกว้างให้เด็กมีความอบอุ่น กล้าคิด กล้าถาม กล้าพูด และต้องเอาใจใส่ สอดส่อง ดูแล ช่วยเหลือเด็กอย่างใกล้ชิดตลอดจนเรียนรู้ร่วมกันกับนักเรียน รัฐจะจัดสรรและระดมทรัพยากรจากสถาบันการศึกษาระดับสูง รวมทั้งผู้มีอุปการคุณ เข้าร่วมสร้างและสถานฝันให้เด็กไทยได้เติบโตใกล้ชิดพ่อแม่ ท่ามกลางความอบอุ่นของครอบครัวได้ใช้ศักยภาพใช้สมองในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ในโรงเรียนที่มุ่งมั่นและอดทนร่วมกันเพื่อสร้างเด็กให้เป็นคนที่ใฝ่รู้ เรียนเป็น สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิต สร้างงาน สร้างอาชีพได้ พันวงจรความยากจน เป็นคนดี อยู่อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นไทย และก้าวไกลสู่สากล

ในทำนองเดียวกัน กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2548 : ออนไลน์) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับภาพความสำเร็จของการดำเนินการของโรงเรียนในฝัน ในมิติต่าง ๆ ดังนี้ 1 นักเรียนใฝ่รู้ รักการอ่านและการค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นคนดี มีคุณธรรมรู้จักคิดวิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ นำเสนอผลงานได้อย่างสร้างสรรค์สืบสานวิถีวัฒนธรรมไทยมั่นใจในตนเอง 2 ครูมีทักษะวิชาชีพในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียนมีความกระตือรือร้น สนใจ ใส่ใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างเต็มกำลังความสามารถ 3 ผู้บริหารเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดีมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาวิชาการ หลักสูตร นวัตกรรมและกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนโดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 4 โรงเรียนเป็นโรงเรียนชั้นดี มีคุณภาพมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น ปลอดภัยเอื้อต่อการเรียนรู้มีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นต้นแบบของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งเกิดจากการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนาร่วมสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาสังคม 5 ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับ เชื่อถือ มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน

แนวคิดพื้นฐานโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน

พื้นฐานแนวคิดโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันได้ถูกหลอมรวมจากความฝันอันสูงสุดของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนในท้องถิ่นที่ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : ออนไลน์) ดังนี้

1. การกระจายโอกาสทางการศึกษา แก่เด็กและเยาวชนไทยให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเทียบเคียงกับโรงเรียนชั้นนำเป็นที่ยอมรับและศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำทางสังคม ดังนี้

ระยะแรก เริ่มจากการพัฒนาโรงเรียนในระดับอำเภอทุกอำเภอ

ระยะที่สอง พัฒนาไปสู่ระดับตำบล

ระยะที่สาม ขยายเครือข่ายครอบคลุมไปทุกหมู่บ้าน

2. การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนบนพื้นฐานความเป็นไทยและความเป็นประชาธิปไตยเป็นต้นแบบและพี่เลี้ยงให้กับโรงเรียนอื่น

3. การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีจำนวนเพียงพอ เป็นระบบเครือข่ายและเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันโดยเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในอนาคต

4. การพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนไทย ให้เติบโตขึ้นเป็นคนที่มีความรู้ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก สามารถก้าวเข้าสู่เวทีการแข่งขันได้ในระดับสากล

5. การบริหารจัดการทั้งระบบโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้มีจำนวนผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีอาชีพอย่างเพียงพอ มีอิสระในการทำงานอย่างคล่องตัว มีการพัฒนาด้านกายภาพอย่างเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

6. การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และชุมชนในท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยและเป็นโรงเรียนสาธิตการฝึกอบบรมครูจากสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในพื้นที่

7. การวัดประเมินผล เน้นการประเมินเพื่อการพัฒนาตนเองภายในโรงเรียนและการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติโดยการประเมินจากองค์กรทั้งภายในและภายนอก

วัตถุประสงค์โครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน

จากแนวคิดและเจตนารมณ์ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันข้างต้น รัฐบาลจึงมีความมุ่งมั่นที่จะริเริ่มและพัฒนาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอยู่ทั่วประเทศและมีความพร้อมให้ได้รับการพัฒนาและยกระดับคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนในแต่ละอำเภอ อำเภอละ 1 โรงเรียนให้เป็นโรงเรียนในฝัน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2548 : ออนไลน์)

1. เพื่อกระจายโรงเรียนที่มีคุณภาพมาตรฐานให้ทั่วถึงทุกอำเภอ และกระจายสู่ตำบลจนถึงหมู่บ้าน
2. เพื่อให้เด็กและเยาวชนในชนบทมีโอกาสเข้ารับการศึกษามีคุณภาพอันเป็นพื้นฐานให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต คิดให้เท่าทันโลกอนาคตที่จะเกิดขึ้น ทำให้เด็กเติบโตด้วยความเชื่อมั่นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
3. เพื่อพัฒนาเยาวชนไทย ให้เติบโตด้วยความพร้อมอย่างสากลให้เป็นพลังสำคัญในการปรับเปลี่ยนและขับเคลื่อนอนาคตของชาติให้พัฒนาอย่างยั่งยืนและมีศักดิ์ศรี

แนวทางในการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันจากทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดให้โครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน เป็นโครงการที่ให้โอกาส ให้ความเสมอภาคและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจและชื่นชมผลงานร่วมกันของทุกฝ่ายอย่างแท้จริง เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียน ครู ผู้บริหารและโรงเรียนให้สมบูรณ์แบบกลายเป็นฝันที่เป็นจริงของทุกคนในยุคปฏิรูปการศึกษาให้เกิดขึ้นพร้อมกันในวันที่ 1 ตุลาคม 2546 จึงได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการและพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ตรงตามเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548 : ออนไลน์) ดังนี้

1. การคัดเลือกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา ได้ร่วมกันกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียน เพื่อให้แต่ละอำเภอใช้เป็นแนวทางการคัดเลือกโรงเรียน ขนาดกลางที่มีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภค ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ผู้บริหารและครูมีศักยภาพเพียงพอ และที่สำคัญที่สุดคือ ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนในท้องถิ่น โดยจะประเมินสภาพจริงของแต่ละโรงเรียนก่อนการพัฒนา จำนวนรวมทั้งสิ้น 921 โรงเรียนใน 795 อำเภอ 81 กิ่งอำเภอ และ 45 เขตในกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกได้ดังนี้คือ ร้อยละ 28 เป็น

โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ที่เปิดสอน 2-3 ระดับการศึกษา ร้อยละ 72 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา (สศ.)

2. การพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย

2.1 ผู้รับผิดชอบ คือ คณาจารย์จากมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ สถาบันราชภัฏ มงคลและโรงเรียนเอกชนที่ได้มาตรฐานในแต่ละพื้นที่เป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.2 ผู้รับการพัฒนาได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้นประมาณ 25,000 คน จาก 921 โรงเรียน โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง การกำหนดนโยบาย การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารองค์กรทั้งระบบ และการบริหารในรูปแบบองค์กร คณะบุคคลที่เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการพัฒนาให้เป็นบุคลากรมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์ในการบริหาร มีรูปแบบการบริหารทางวิชาการเป็นหลัก มีความรู้และความเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความรู้ทางด้าน ICT สามารถบริหารจัดการได้ตามสถานการณ์และ พัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

ครูผู้สอนดำเนินการพัฒนาให้เป็นบุคลากรมืออาชีพที่มีประสิทธิภาพ มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เป็นไปตามแนวทางพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และมีความรู้ในเรื่อง ICT เป็นอย่างดี

2.3 แนวทางการพัฒนาบุคลากรที่สำคัญ คือ การปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนา ศักยภาพการเป็นที่เลี้ยงให้การสนับสนุนที่เข้มแข็ง การประเมินผล ยกย่องเชิดชูเกียรติ

3. การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย มีมาตรฐานและสาระ การเรียนรู้ที่หลากหลายมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามศักยภาพผู้เรียน การนำระบบ ICT มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้ e-Learning สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ในการสืบค้นข้อมูล การเทียบเคียง (benchmarking) และการวัดประเมินผล มีกระบวนการจัดทำ หลักสูตรและบริหารหลักสูตรโดยอาศัยความร่วมมือและสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น

4. การจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (ICT) ประกอบด้วย ระบบ ส่วนกลางทำหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศและส่วนให้บริการติดตามงานต่าง ๆ ของ กระทรวงศึกษาธิการ การใช้ software กลางร่วมกันกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ สื่อสาร (ICT) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดทำระบบการทดสอบ ระบบ e-Collaboration ระบบ

e-Learning,ระบบ e-Book ระบบบริการเนื้อหา ระบบ digital / e-Library และระบบ Management Report ระบบเครือข่ายเชื่อมต่อ Internet แบบ leased line ให้กับโรงเรียน 20,000 โรงเรียน

5. โครงสร้างและการบริหารโรงเรียน มีการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการแบบ School-based Management และการพัฒนาโรงเรียน ทั้งระบบอย่างต่อเนื่องโดยใช้ระบบบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ระดมทรัพยากรโดยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนในท้องถิ่น ปรับเปลี่ยนระบบการดำเนินงานให้เกิดความคล่องตัวเพื่อเตรียมเป็นองค์กรแบบนิติบุคคล จัดระบบ e-Procurement / e-Bidding ให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปใช้ในการบริหารจัดการ

6. การกำกับ ติดตามและประเมินผลโครงการ ประกอบด้วย การประเมินตนเอง เป็นการประเมินผลตามสภาพจริงเพื่อแสวงหาจุดพัฒนาตนเองของแต่ละโรงเรียนและรายงานผลในไตรมาส (Quarterly Report) การประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยใช้ตัวชี้วัดตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งดำเนินงานโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) การทดสอบผู้เรียนโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบจากนักวิชาการหรือหน่วยงานอิสระ

7. การประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย การจัดประชุมสัมมนาตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับท้องถิ่นให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสารมวลชนทุกแขนงรวมทั้งเว็บไซต์ของกระทรวงศึกษาธิการ การจัดทำแผ่นพับ โปสเตอร์ CD ส่งไปยังหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

8. การสนับสนุนโครงการ ประกอบด้วย การกำหนดมาตรการจูงใจในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่การขอสนับสนุนช่วยเหลือจากภาครัฐ ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ NGO รวมทั้งชุมชนทั้งในท้องถิ่น ในประเทศ และต่างประเทศ

กลยุทธ์ในการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน

เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝันมีพลัง ทุกฝ่ายตระหนักและเห็นถึงความจำเป็นในการดำเนินการให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู คุณภาพของโรงเรียนอย่างแท้จริง กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 5) ไว้ดังนี้

1. สร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่ดี คล่องตัว มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม
2. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถคุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิตได้ตามศักยภาพ

3. สร้างเสริมศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้มีทักษะวิชาชีพสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

4. เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

5. ระดมสรรพกำลังสร้างระบบเครือข่ายอุปถัมภ์การศึกษาที่เข้มแข็ง อันเกิดจากพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรประชาสังคมไปรูปแบบของผู้อุปถัมภ์และผู้ร่วมคิดร่วมปฏิบัติร่วมพัฒนา

การจะขับเคลื่อนโรงเรียนในฝันให้เป็นไปตามความมุ่งหวังสู่การปฏิบัติให้เป็นจริงนอกจากจะต้องอาศัยการวางแผน การดำเนินงานตามแผน การกำกับติดตาม และการประเมินที่ชัดเจนแล้ว สิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนา ร่วมสนับสนุน และร่วมรับผิดชอบของทุกฝ่าย ทั้งที่เป็นพลังประสบการณ์ พลังปัญญา และพลังทรัพยากร จะเป็นพลังสร้างสรรค์และพัฒนาตามเจตนารมณ์ทิศทางและเป้าหมายความสำเร็จร่วมกันเพื่อให้โรงเรียนในฝันเป็นโรงเรียนต้นแบบของการบูรณาการ การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นอยากมาโรงเรียนและเรียนรู้อย่างมีความสุข (อดิศักดิ์ โพธารามิก, 2548 : ออนไลน์ ; และสิริก ร มณีนรินทร์, 2548 : ออนไลน์)

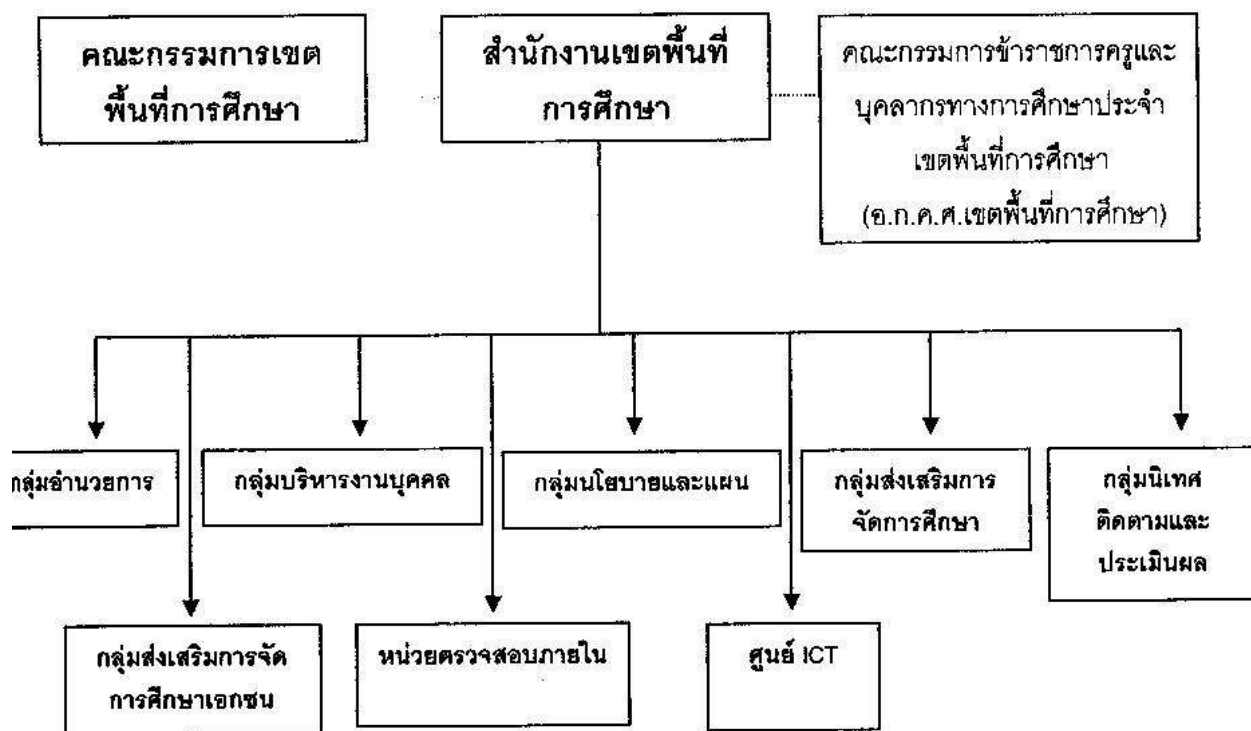
กล่าวโดยสรุป จากการคัดเลือกโรงเรียนเพื่อเข้าโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝันนั้น จะเห็นได้ว่าโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกนั้นเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านสาธารณูปโภค ทำเลที่ตั้ง ศักยภาพของผู้บริหารและครูอาจารย์ การบริหารจัดการ และที่สำคัญคือ ต้องได้รับการยอมรับโดยทั่วกันนั้น ย่อมเกิดมาจากการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารในการบริหารจัดการทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาลักษณะ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในฝัน ระดับประสิทธิผลโรงเรียน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและประสิทธิผลโรงเรียน โดยผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับว่าดีที่สุดในอำเภอต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 รวมทั้งระดับประสิทธิผลโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและประสิทธิผลโรงเรียน ซึ่งผลการวิจัยสามารถที่จะนำไปใช้ในการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรในระดับผู้บริหารในเรื่องการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารจัดการศึกษาต่อไป อันจะส่งผลให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาได้เท่าเทียมกัน และช่วยลดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนได้ในอนาคต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

โครงสร้างขอบข่ายและภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 กำหนดให้สอดคล้องกับภารกิจหลักและรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ มีความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการ มีความยืดหยุ่นและพร้อมต่อการปรับเปลี่ยน มุ่งสู่สัมฤทธิ์ผลตามภารกิจ ความคุ้มค่า ลดขั้นตอนการบริหาร เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารจัดการคำนึงถึงระดับ ประเภท ปริมาณและคุณภาพของสถานศึกษา ผู้รับบริการและความเหมาะสมด้านอื่น และกฎกระทรวงดังกล่าวได้กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีส่วนราชการเบื้องต้น 5 กลุ่ม และหากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใดมีปริมาณงานมากตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้มีกลุ่ม ศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากลุ่มเพิ่มเติมได้ ซึ่งเป็นภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องปฏิบัติ ดังนี้

โครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

แผนภูมิที่ 1 แสดงโครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 7

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ระบุไว้ในมาตรา 37 ความว่า การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 22) เพื่อเน้นวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาและประสานส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรมตามที่กฎหมายกำหนด การบริหารจัดการด้านการศึกษามุ่งให้เกิดความคล่องตัวแก้ปัญหาให้ตรงจุด ตรงกับความต้องการให้ทัน่วงที เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545 : 2-3) บริหารโดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำกับโดยคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ หน้าที่ กำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน และประสานส่งเสริมมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งมีกลุ่มงานต่างๆ เป็นผู้สนับสนุนการทำงาน กระจายอำนาจหน้าที่ และบทบาทการดำเนินการให้แก่สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545 : 11-12) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้กำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. การจัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา การแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานข้างต้นทราบและ กำกับ ตรวจสอบและ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการและการพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษา

8. ประธาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน

9. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์การชุมชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา
งานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ดำเนินการและประธาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และพัฒนา การศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษา

11. ประธาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

12. ประธานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใด
โดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้มอบหมาย

13. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ผู้ใด
โดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้มอบหมาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 เกิดขึ้นจากการปฏิรูปโครงสร้างการ
บริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ
.ศ. 2546 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 กระทรวงศึกษาได้กำหนดให้เขตพื้นที่
การศึกษาให้เป็นหน่วยบริหารและจัดการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา สำหรับจังหวัด
มุทรปราการ มี 2 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 ประกอบด้วย
อำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอพระประแดง อำเภอพระสมุทรเจดีย์ และเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ
เขต 2 ประกอบด้วย อำเภอบางพลี อำเภอบางปะอิน และอำเภอบางเสาธง สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 1/3 หมู่ที่ 8 ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบาง
พลี จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10540 เลขโทรศัพท์ 02-330-0141-4 โทรสาร
02-330-0141-4 ต่อ 11,18 Website: <http://www.spn2.obec.go.th>/สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร
ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มีสถานศึกษาในความรับผิดชอบ จำนวน 106 แห่ง
แบ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดรัฐบาล จำนวน 81 แห่ง และสถานศึกษาเอกชน จำนวน 25 แห่ง
ประกอบด้วย อำเภอบางพลี 44 แห่ง อำเภอบางปะอิน 41 แห่ง อำเภอบางเสาธง 21 แห่ง รวมจำนวน
106 แห่ง บุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่ จำนวน 78 คน ครูในสังกัด 1,703 คน
เอกชน 853 คน รวมทั้งสิ้น 2,556 คน นักเรียน (รัฐบาล) จำนวน 49,728 คน นักเรียน (เอกชน)

จำนวน 14,814 คน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 64,542 คน ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2550 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 : 2550)

ลักษณะภูมิศาสตร์ของเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ตั้งอยู่บนพื้นที่ 3 อำเภอ มีเนื้อที่ประมาณ 619.79 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบกว้างใหญ่ ไม่มีภูเขา มีแต่แม่น้ำลำคลองตามธรรมชาติ คลองขุด และคลองตามธรรมชาติตัดผ่านและเชื่อมกัน มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อเขตลาดกระบัง พระโขนง ประเวศ บางนา กรุงเทพมหานคร

ทิศใต้ ติดต่ออำเภอเมืองสมุทรปราการ

ทิศตะวันออก ติดจังหวัดฉะเชิงเทรา และเขตมีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดอำเภอเมืองสมุทรปราการ และกรุงเทพมหานคร

การปกครอง ในเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 มีการแบ่งออกเป็น อำเภอบางพลี อำเภอบางบ่อ และอำเภอบางเสาธง มี 17 ตำบล 191 หมู่บ้าน มีการปกครองเป็นเทศบาล 5 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 16 แห่ง มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 336,366 คน อยู่ในอำเภอบางพลีมากที่สุด 172,058 คน คิดเป็นร้อยละ 51.15 รองลงมาอยู่ในอำเภอบางบ่อ จำนวน 90,590 คน หรือร้อยละ 26.93 และอำเภอบางเสาธง จำนวน 73,718 คน หรือร้อยละ 21.91 อาชีพส่วนใหญ่ของประชากร คืออาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม และอาชีพเกษตรกร เช่น ทำนา และการเลี้ยงปลาสด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบางพลีซึ่งเป็นที่ตั้งของสนามบินแห่งชาติของประเทศไทย คือ สนามบินสุวรรณภูมิ ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ต้องมีการพัฒนาเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของชุมชน จึงเป็นภารกิจที่สำคัญที่จะต้องพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 เป็นองค์กรในการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยระดมทรัพยากรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เน้นการพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นมืออาชีพ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความเป็นเลิศในด้านความรู้คุณธรรมนำสู่สากล

พันธกิจ

1. จัดส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ และมาตรฐาน
2. ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพ และมาตรฐานอย่าง
3. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เร่งรัดการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขององค์กรและสถานศึกษา

เป้าหมาย

1. เด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ได้รับการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมให้มีคุณลักษณะ
  2. ผู้เรียนวัยการศึกษาภาคบังคับทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษา
  3. ครูและบุคลากรในสังกัดได้รับการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพและมีขวัญกำลังใจ
  4. สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดได้รับการส่งเสริมสนับสนุน สามารถบริหารจัดการ
- วัย
- บังคับ มีโอกาสเรียนต่อจนจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีโอกาสในการเลือกที่จะเรียน
- หรือประกอบอาชีพได้
- พร้อมและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

กลยุทธ์หลักการบริหารจัดการ

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 เพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

พื้นที่

1.2 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 เร่งปฏิรูปการศึกษา บุคลากร และกระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียน

สำคัญ โครงการกิจกรรมตามกลยุทธ์

- 2.1 พัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร
- 2.2 พัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน
- 2.3 ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
- 2.4 เพิ่มและพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา

2.5 ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกหน่วยงานบริหารราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี

2.6 เพิ่มศักยภาพการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ

2.7 พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2.8 พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ วิจัย และนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบ
บูรณาการโครงการ กิจกรรมตามกลยุทธ์

3.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอาคารและสิ่งก่อสร้าง

3.2 ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

3.3 หนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม

3.4 หนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน

3.5 พัฒนาการบริหารจัดการศึกษารูปแบบใหม่

3.6 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อบริหารและการเรียนการสอน

กลยุทธ์ที่ 4 จัดการความเสริมสร้างเด็กให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โครงการ กิจกรรม
ตามกลยุทธ์

4.1 การวางแผนเสริมสร้างเด็กทั่วไทย (0-5 ปี) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานกำหนด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์
กับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนโดยได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูใหญ่ จำนวน 230 คน และครู
จำนวน 981 คน ใช้แบบสอบถามภาวะผู้นำใน 2 มิติ คือ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพและภาวะผู้นำ
แบบแลกเปลี่ยนโดยพัฒนาเครื่องมือจากเครื่องมือวัด MLQ ของแบสและอโวลีโอ ผลการวิจัยพบว่า
ครูใหญ่โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากกว่าภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน
โดยมีค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 3.05 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำ
แบบแลกเปลี่ยนเท่ากับ 2.60 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลโรงเรียนทั้งในด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ในด้านการเป็นผู้ที่มี
คุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยที่ดี ทำให้รู้จักพัฒนาตนเองและมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาเล่าเรียน
นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชน รวมทั้งโรงเรียนมี

คะแนนเฉลี่ยประสิทธิผลทั้งในด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาโรงเรียนตลอดจนด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน

ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของศึกษาธิการจังหวัดที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กรสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับนโยบายศึกษาธิการจังหวัด ใช้แบบสอบถามภาวะผู้นำพองค์ประกอบ (MLQ-5 X) และแบบสอบถามประสิทธิผลขององค์กร ผลการวิจัยพบว่า 1 ศึกษาธิการจังหวัดมีภาวะผู้นำตามรูปแบบที่มีพิสัยเต็ม โดยมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับปานกลาง ภาวะผู้นำแบบตามสบายอยู่ในระดับน้อย 2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถช่วยเสริมประสิทธิผลองค์กรสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพิ่มจากภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนและตัวทำนายประสิทธิผลองค์กร สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดโดยรวมที่ดี

จรัส เบี้ยวน้อย (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา เขตการศึกษา 5 โดยใช้ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา เขตการศึกษา 5 เป็นกลุ่มตัวอย่าง และใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมพบว่ามีอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการปรับตัวอยู่ในระดับมาก ความมุ่งมั่นในชีวิตและความพึงพอใจในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของโรงเรียนกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 5 โดยภาพรวมพบว่ามีสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิวรรณ แก้วเล็ก (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า 1 ผู้บริหารโรงเรียนใช้ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและแบบเปลี่ยนสภาพอยู่ในระดับปานกลางและใช้ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนมากกว่าภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ 2 ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน 2 มิติ คือ 1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ส่วนภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนทั้ง 4 มิติ คือ 1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3 ด้านความสามารถใน

การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างดี 4 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน

ศิริลักคณา ปณิธานธรรม (2548 : ออนไลน์) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลในการเตรียมการและวางแผนประกันคุณภาพของโรงเรียน ประถมศึกษา สำนักงานเขตบางแค สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้ครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางแค สังกัดกรุงเทพมหานครเป็นกลุ่มตัวอย่าง และใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนด้านงานและด้านประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิภาพผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์สูงความสำเร็จในการเตรียมการ และวางแผนประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก

สกุล กังวานไกล (2548 : ออนไลน์) ได้ทำการศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม ด้านงานพัฒนาครู และด้านงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านงานจัดการเรียนการสอน และงานส่งเสริมวิชาการอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนสังกัดเอกชนและสังกัดเทศบาลมีประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวม และเกือบทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก

สมเจษฎ์ ศรีสมจักร (2548 : ออนไลน์) ได้ทำการศึกษาการติดตามการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการปฏิรูปโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ปัญหาในการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาและการจัดสรรงบประมาณล่าช้าไม่ทันการณ์ เมื่อเปรียบเทียบโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน โดยภาพรวม ยกเว้นด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ส่วนปัญหาในการดำเนินการโดยภาพรวมมีความแตกต่างกัน ยกเว้นด้านการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาในการปฏิรูปการศึกษานั้น ควรกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นให้มากที่สุด รัฐควรจัดสรร

ทรัพยากรการบริหารให้เพียงพอและควรกำหนดมาตรการซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ชูชัย โพธิ์ชวย (2548 : ออนไลน์) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในงานตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้แบบผู้นำแบบมีส่วนร่วมและขาดความคิดตามลำดับ 2 ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรีส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจในงานในระดับมาก 3 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในงานตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 และ.01 ในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 3.1 การปฏิบัติงานที่เปิดโอกาสให้ใช้ความสามารถที่มีอยู่ 3.2 การเป็นสมาชิกที่สำคัญคนหนึ่งในสถานศึกษา 3.3 การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของบุคลากรในปีที่ผ่านมา 3.4 ผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานเป็นไปตามที่คาดหวัง 3.5 ผู้บริหารให้ข้อเสนอแนะแนวทางตรงตามความต้องการ 3.6 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3.7 การได้รับความสะดวกสบายในการทำงาน ณ สถานศึกษา 3.8 การได้รับเงินเดือนเพิ่มในปีที่ผ่านมาและ 3.9 การได้รับการยกย่องจากผู้บริหารบ่อย ๆ

นิศยา ภูพันธ์ (2548 : ออนไลน์) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สาขาวิชาพาณิชยการ เขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน 2 ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 และ 3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับพฤติกรรมของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยหรือค่อนข้างต่ำ

ยงยุทธ ปรีชากุล (2548 : ออนไลน์) ได้ทำการศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนมสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนมสารคาม ตามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนมสารคาม ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ทั้งโดยรวมและด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการ

ปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนแตกต่างกัน ส่วนด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกไม่แตกต่างกัน

ศิริวรรณ หวลกระสินธุ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูงกับประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมุ่งสัมพันธ์เป็นรายคน และด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา มีความสัมพันธ์ในระดับสูง ในขณะที่ด้านความสนใจและด้านการลดใจมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง สำหรับภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับต่ำกับประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การให้รางวัล ตามสถานการณ์ และด้านการบริหารแบบวางเฉย มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

งานวิจัยต่างประเทศ

ทักเคอร์ (Tucker.1990 : 773-A) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับอุดมศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ประสิทธิภาพและความพยายามเป็นพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า โครงร่าง (Profile) ของผู้นำแต่ละคนมีพฤติกรรมกระจายตั้งแต่ภาวะผู้นำแบบตามสบายจนถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อความพึงพอใจ ประสิทธิภาพและความพยายามเป็นพิเศษและภาวะผู้นำแบบตามสบายมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจ ประสิทธิภาพและความพยายามเป็นพิเศษ

แมททิวและฟาร์ (Mathieu : Farr. 1991 : 127-133) ศึกษาปัจจัยที่วัดความผูกพันต่อองค์การ การมีส่วนร่วมในงานและความพึงพอใจในงานจากพนักงานขับรถประจำทาง 194 คน และจากวิศวกร 220 คน จากการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรในกลุ่มพนักงานขับรถประจำทางและวิศวกร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านลักษณะของงาน ได้แก่ ความมีเอกลักษณ์ของงาน การใช้ทักษะที่หลากหลาย ความมีอิสระจากงานและการได้รับข้อมูลป้อนกลับเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การและยังพบอีกว่าความผูกพันต่อองค์การ การมีส่วนร่วมในงานและความพึงพอใจงานมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน

นีย์ (Ney.1996 : 4371) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษามลรัฐเทนเนสซี ผลการวิจัยพบว่า ขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยประเภทห้องเรียนขนาดเล็กจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าประเภทห้องเรียนขนาดใหญ่ และผลการวิจัยยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการอ่าน

ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับประเภทห้องเรียนขนาดเล็กมากที่สุด รวมทั้งโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก จะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน

ชุย (Chui. 1997 : 807-A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนและการรับรู้ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศของโรงเรียนและการรับรู้ของนักเรียนซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ โรงเรียนที่มีผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำสูง ก็จะมีวิสัยทัศน์ สภาพบรรยากาศและการรับรู้ของนักเรียนสูงตามไปด้วย

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนทำให้ทราบว่า การบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์ของผู้บริหารมีผลต่อการพัฒนาประสิทธิผลการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารจะเป็นผู้ที่สามารถทำให้ครูมีความมั่นใจในการที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ สามารถที่จะมองเห็นวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน จากความสำคัญดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางการนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนและการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งมีจำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนบางแก้วประชาสรรค์ โรงเรียนวัดบัวโรย โรงเรียนบางบ่อวิทยาคม จำนวน 123 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 95 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ตอนที่ 1 เป็น แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็น แบบสอบถามประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน 5 ด้าน คือ 1) ความใฝ่รู้ รักการอ่านและการค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู 4) ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 5) ความสามารถในการปรับเปลี่ยน

ต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert) คือ

- 5 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทาง ในการกำหนดกรอบโครงสร้างของการศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดกรอบแนวคิดเรื่องประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน
3. สร้างแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามของ นางศิริวรรณ ทวลกระสินธุ์ มาปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (แผน ข) เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้อง และเที่ยงตรงของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม
5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์
6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลจากการวิเคราะห์แบบสอบถามประสิทธิผลโรงเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นไปใช้จริงกับประชากร/กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และเก็บด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 95 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ตอนที่ 2 เกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน 5 ด้าน คือ ความใฝ่รู้ รักการอ่านและการค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่กระทบทั้งภายในและภายนอก วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์วิจัยและแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของ ซูศรี วงศ์รัตน์ (ซูศรี วงศ์รัตน์ 2544 : 75)

- 1.00 – 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด
- 1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย
- 2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มาก
- 4.50 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ ตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 รวมทุกด้าน และจำแนกเป็นรายด้าน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	39	41.05
	หญิง	56	58.95
	รวม	95	100.00
อายุ			
	ต่ำกว่า 30 ปี	6	6.31
	30 – 40 ปี	14	14.74
	41 ปีขึ้นไป	75	78.95
	รวม	95	100.00
วุฒิการศึกษา			
	ปริญญาตรี	89	93.68
	สูงกว่าปริญญาตรี	6	6.32
	รวม	95	100.00
ประสบการณ์ในการสอน			
	ต่ำกว่า 10 ปี	8	8.42
	10 – 20 ปี	18	18.95
	21 ปีขึ้นไป	69	72.63
	รวม	95	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เพศหญิง 56 คน คิดเป็นร้อยละ 58.95 เพศชาย 39 คน คิดเป็นร้อยละ 41.05 อายุ 41 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 75 คน คิดเป็น ร้อยละ 78.95 รองลงมาอายุระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.74 และอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.31 วุฒิกิจการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 93.68 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.32 ประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8.42 ประสบการณ์สอน 10-20 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 18.95 และประสบการณ์ในการสอน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 72.63

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียน
ในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของคะแนนประสิทธิผล
โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	ประสิทธิผลโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.	ความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ ด้วยตนเองของนักเรียน	3.43	0.71	ปานกลาง	5
2.	ความพึงพอใจในการทำงานของครู	4.22	0.57	มาก	1
3.	ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีของครู	3.81	0.81	มาก	4
4.	ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพ	4.07	0.60	มาก	3
5.	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อ สภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายใน และภายนอก	4.16	0.57	มาก	2
	รวม	3.94	0.52	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาพรวมของประสิทธิผลโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 อยู่ในระดับ
มาก ถ้าแยกเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจในการทำงานของครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.22 อยู่
ในระดับ มาก รองลงมา คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้ง
ภายในและภายนอก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 อยู่ในระดับมาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความใฝ่รู้
รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 อยู่ในระดับ ปานกลาง

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของคะแนนประสิทธิผล

โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2 ด้านความรู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน
โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ความรู้ รักการอ่าน แสวงหา ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน					
1.	นักเรียนสามารถค้นคว้าหาข้อมูลได้ด้วยตนเอง	3.49	0.84	ปานกลาง	3
2.	นักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้นที่จะทำงานที่ครูมอบหมายให้สำเร็จ	3.17	0.87	ปานกลาง	5
3.	นักเรียนแสวงหาความรู้อยู่เสมอโดยใช้แหล่งเรียนรู้จากห้องสมุด และจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ	3.50	0.98	มาก	2
4.	นักเรียนเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล	3.50	0.73	มาก	2
5.	นักเรียนรู้จักเลือกหนังสืออ่านที่มีประโยชน์	3.27	0.83	ปานกลาง	4
6.	นักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล	3.62	1.02	มาก	1
รวม		3.43	0.71	ปานกลาง	

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.62 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ นักเรียนแสวงหาความรู้อยู่เสมอโดยใช้แหล่งเรียนรู้จากห้องสมุด และจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ นักเรียนเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 อยู่ในระดับ มาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้นที่จะทำงานที่ครูมอบหมายให้สำเร็จ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 อยู่ในระดับ ปานกลาง

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของคะแนนประสิทธิผล
โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2 ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ความพึงพอใจในการทำงานของครู					
1.	บรรยากาศสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ท่านมีความกระตือรือร้น ในการทำงาน	4.06	0.63	มาก	5
2.	มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนเพียงพอ และอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้ในการ จัดการเรียนการสอน	4.32	0.97	มาก	3
3.	งานที่ท่านปฏิบัติอยู่มีความท้าทาย และกระตุ้นให้อยากทำงาน	3.94	0.66	มาก	6
4.	ท่านมีความภูมิใจที่สามารถปฏิบัติงาน บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	4.52	0.69	มากที่สุด	2
5.	ท่านมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงาน ของโรงเรียน	4.59	0.57	มากที่สุด	1
6.	ท่านรู้สึกว่าคุณเองเป็นส่วนหนึ่งของ โรงเรียน	4.18	0.48	มาก	4
รวม		4.22	0.57	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ท่านมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด
เท่ากับ 4.59 อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา คือ ท่านมีความภูมิใจที่สามารถปฏิบัติงานบรรลุผล
สำเร็จตามเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 อยู่ในระดับ มากที่สุด ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ
งานที่ท่านปฏิบัติอยู่มีความท้าทายและกระตุ้นให้อยากทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 อยู่ในระดับ
มาก

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของคะแนนประสิทธิผล
โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2 ด้านความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู
โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีของครู					
1.	ท่านจัดทำเอกสารประกอบการสอนที่ สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	3.86	0.71	มาก	1
2.	ท่านใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มาช่วย ในการสอน	3.10	0.90	ปานกลาง	6
3.	ท่านใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม ไมโครซอฟเวิร์ดในการจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้	3.72	0.96	มาก	3
4.	ท่านใช้บทเรียนสำเร็จรูปในการสอน เพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น	3.34	0.93	ปานกลาง	5
5.	ท่านส่งเสริมให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูล จากอินเทอร์เน็ต	3.85	0.96	มาก	2
6.	โรงเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอ ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ด้วยตนเอง	3.53	1.11	มาก	4
รวม		3.57	0.59	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า ท่านจัดทำเอกสารประกอบการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้
มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.86 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านส่งเสริมให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูล
จากอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 อยู่ในระดับมาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ท่านใช้บทเรียน
คอมพิวเตอร์มาช่วยในการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 อยู่ในระดับ ปานกลาง

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของคะแนนประสิทธิผล
โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2 ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ความสามารถในการจัดสรร ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ					
1.	ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้งบประมาณ	4.05	0.51	มาก	2
2.	ผู้บริหารได้บริหารงบประมาณเป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่กำหนดไว้	3.94	0.66	มาก	6
3.	ผู้บริหารมีการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงินให้แก่ผู้ร่วมงานเพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง	4.37	0.91	มาก	1
4.	ผู้บริหารและครูมีการใช้ทรัพยากรไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.00	0.71	มาก	5
5.	ผู้บริหารและครูใช้ทรัพยากรตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา	4.01	0.62	มาก	4
6.	ผู้บริหารและครูได้รับความสะดวกคล่องตัวในการใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน	4.03	0.60	มาก	3
รวม		4.07	0.60	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้บริหารมีการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงินให้แก่ผู้ร่วมงานเพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.37 อยู่ในระดับ มาก รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้งบประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 อยู่ในระดับ มาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารได้บริหารงบประมาณเป็นไปตามแผนการใช้งบประมาณที่ได้กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 อยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของคะแนนประสิทธิผล
โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มา
กระทบทั้งภายในและภายนอกโดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อ สภาวะแวดล้อมที่มากระทบทั้ง ภายในและภายนอก					
1.	บุคลากรในโรงเรียนยอมรับแนวคิด วิธีการตลอดจนเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.96	0.56	มาก	6
2.	เมื่อโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการ ด้านการจัดการเรียนการสอนหรือการ บริหาร บุคลากรมีการยอมรับในการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง	4.43	0.72	มาก	1
3.	บุคลากรพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	4.39	0.84	มาก	2
4.	บุคลากรในโรงเรียนสามารถปรับตนเอง ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี	4.05	0.55	มาก	4
5.	บุคลากรมีความสามารถในการพัฒนา โรงเรียนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น	4.12	0.59	มาก	3
6.	บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการ ทำงาน	4.04	0.68	มาก	5
รวม		4.16	0.57	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า เมื่อโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการด้านการจัดการเรียนการสอน หรือการบริหาร บุคลากรมีการยอมรับในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.43 อยู่ในระดับ มาก รองลงมา คือ บุคลากรพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 อยู่ในระดับมาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรในโรงเรียนยอมรับแนวคิดวิธีการทดลองจนเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับ มาก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยใช้ครูที่ปฏิบัติการสอนจำนวน 95 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9223 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert's Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC

ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ภาพรวมของประสิทธิภาพโรงเรียนโดยรวมมี ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ถ้าแยกเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจในการทำงานของครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้ง ภายในและภายนอก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความใฝ่รู้ รักษาการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียน อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีรายละเอียดของผลการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ประสิทธิภาพโรงเรียน ด้านความใฝ่รู้ รักษาการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน พบว่า นักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียนแสวงหาความรู้อยู่เสมอโดยใช้แหล่งเรียนรู้จากห้องสมุด และจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ นักเรียนเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้นที่จะทำงานที่ครูมอบหมายให้สำเร็จ

2. ประสิทธิภาพโรงเรียน ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู พบว่าครูมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ครูมีความภูมิใจที่สามารถปฏิบัติงาน

บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ งานที่ท่านปฏิบัติอยู่มีความท้าทายและกระตุ้นให้อยากทำงาน

3. ประสิทธิภาพโรงเรียน ด้าน ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีของครู พบว่า ครูจัดทำเอกสารประกอบการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มาช่วยในการสอน

4. ประสิทธิภาพโรงเรียน ด้าน ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ผู้บริหารมีการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงินให้แก่ผู้ร่วมงานเพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้งบประมาณ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารได้บริหารงบประมาณเป็นไปตามแผนการใช้งบประมาณที่ได้กำหนดไว้

5. ประสิทธิภาพโรงเรียน ด้าน ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่กระทบทั้งภายในและภายนอก พบว่า เมื่อโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการด้านการจัดการเรียนการสอนหรือการบริหาร บุคลากรมีการยอมรับในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ บุคลากรพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรในโรงเรียนยอมรับแนวคิดวิธีการตลอดจนเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทรปราการ เขต 2 พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ดังนี้

ประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทรปราการ เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการพัฒนาคุณภาพและปรับปรุงโรงเรียนในทุกด้านอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำโรงเรียนไปสู่การประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 22-24) ที่ได้กำหนดให้การบริหารจัดการศึกษาทุกระดับต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก โดยให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ใน

ขณะเดียวกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ นวลกระสินธุ์ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายที่ชัดเจนต่อการดำเนินงานตามโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ซึ่งจะเห็นได้จากการพัฒนาแนวคิด กำหนดหลักการ กลยุทธ์ในการดำเนินงานพร้อมทั้งมอบหมายให้ผู้เกี่ยวข้องรวมถึงสถานศึกษา ได้นำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานขับเคลื่อนให้ไปสู่ความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม พัฒนาศักยภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาให้มีวิสัยทัศน์ในการบริหารพัฒนาให้มีความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาและใช้สื่อ ICT ในการบริหาร จัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเพื่อจัดซื้อ จัดหา สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน มีการกำหนดแผนการนิเทศ กำกับติดตามงานของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง จริงจังและเข้มข้นเพื่อต้องการให้เห็นผลซึ่งจะสามารถเป็นต้นแบบของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่โรงเรียนอื่น ๆ ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548 : ออนไลน์) โดยมีความเชื่อว่า การศึกษาสามารถพัฒนาบุคคลให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถลดช่องว่างของบุคคลในสังคมลงได้ ทั้งนี้เพราะรัฐบาลตระหนักดีว่า ภาระอันยิ่งใหญ่ของประเทศ คือ การสร้างอนาคต การปูทางให้เด็กและเยาวชนได้ใช้ศักยภาพของตนในการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : ออนไลน์) โดยได้กำหนดภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นคือนักเรียนเป็นคนใฝ่รู้ รักการอ่านและการค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นคนดี มีคุณธรรม ครูมีความสามารถในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้บริหารเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดีมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาวิชาการ เป็นโรงเรียนขั้นต้นที่มีคุณภาพ มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งองค์การ ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับ เชื้อถือ มีความรู้สึกร่วมเป็นข่าวของและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน (กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา, 2548 : ออนไลน์) จากเหตุผลดังกล่าว ผู้บริหารโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน จึงต้องพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพระดมทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาโดยเน้นประสิทธิผลทางการศึกษาเป็นสำคัญ จึงเป็นผลให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝันส่วนใหญ่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก

สำหรับด้านความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน พบว่า มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะว่า เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 4) ครูผู้สอนยังยึดติดอยู่กับการเรียนการสอนแบบเดิมไม่พยายาม

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน (กรมวิชาการ, 2545 : 63) ยังคงเชื่อมั่นและคุ้นเคยอยู่กับการถ่ายทอดความเชี่ยวชาญของตนให้ลูกศิษย์ (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2541 : 7) ซึ่งสอดคล้องกับ เลสลีย์ โพธิ์ศรีทอง (2542 : 10) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของผู้เรียนยังคงเน้นการสอนของครู ไม่เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูยังเป็นผู้ตัดสินใจในทุกอย่าง ผู้เรียนยังคงคิดไม่เป็น ทำไม่เป็น แก้ปัญหาไม่ได้ อรับแต่ความรู้จากครูเป็นสำคัญและจากการวิเคราะห์ผลการวิจัยในระดับประถมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า ครูยังมีบทบาทสำคัญเป็นผู้กำหนดแนวทางการเรียนรู้ให้แก่แก่นักเรียน ยังไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งก็เป็นผลให้โรงเรียนขาดลักษณะนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539 : 1-2) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่พบว่า ความสามารถของผู้เรียนในด้านการแสวงหาความรู้ในระดับที่ต้องปรับปรุง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549 : 47) ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นหัวใจสำคัญที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะการสอนเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา การสอนที่มีประสิทธิภาพย่อมเชื้อและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่านซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน ตามจุดประสงค์ของการศึกษา (บัญชา แสงทวี, 2539 : 16)

ฉะนั้น การจะพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้กระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 3) นอกจากนี้ ยังอาจเกิดจากการที่ผู้เรียนขาดความตระหนักและไม่เห็นถึงความสำคัญของการเรียนที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ขาดความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ขาดทักษะการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ขาดความสนใจกระตือรือร้นที่จะทำงานที่ครูกอบหมายให้ไปศึกษาด้วยตนเองให้สำเร็จ อีกทั้งยังขาดการปลูกฝังให้มีคุณลักษณะนิสัยที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการรักการอ่าน ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญที่สถานศึกษาโดยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ตลอดจนนักเรียนต้องร่วมกันปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนคติใหม่ที่มีต่อการเรียนรู้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นขององค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วต่อเนื่องตลอดเวลาด้วยการศึกษา ค้นคว้า อ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลายมากกว่าการสอนการบอกให้ผู้เรียนท่องจำหรือเรียนจากที่ครูบอก ที่ครูเตรียมมาแต่เพียงฝ่ายเดียว จากเหตุผลดังกล่าวจึงอาจทำให้ประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ด้านความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนมีสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง

ในการพัฒนาและจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าวได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาตนเองให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น คิดกว้าง มองไกล มีวิสัยทัศน์ สร้างสรรค้งานอย่างต่อเนื่องใช้เทคนิคและรูปแบบการบริหารงานที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นการสร้างสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคลหรือแม้กระทั่งการส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานได้มองปัญหาในมุมมองใหม่ ๆ ให้เห็นวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรขึ้นอย่างสม่ำเสมอ มีการนิเทศ กำกับ ติดตามงาน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (รัตติกกรณ์ จงวิศาล, 2543 : 35-36)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

ผลจากการศึกษาที่ พบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ด้านความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนมีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมและปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยให้ผู้เรียนได้รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลาย โดยกำหนดเป็นมาตรการหรือจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านบูรณาการควบคู่ไปในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างหลากหลายและสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สร้างแรงจูงใจและชี้แจงให้พ่อแม่ผู้ปกครองส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จัดสื่อหรือแหล่งเรียนรู้เพื่อสนองความต้องการในการอ่านให้เพียงพอ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประสิทธิภาพโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลโรงเรียนกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษาของรัฐและเอกชน
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กิติมา ปริดีติลล. (2539). ทฤษฎีบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : ธารณาการพิมพ์.
- กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา.(2548) **ทิศทางและภาพความสำเร็จ** [Online]. Available : <http://web.labschools.net/index.php?module=Static Docs&type=user&func=view&f=1index.html> [2548, ตุลาคม 14].
- การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง.(2548) จาก <http://user.school.net.th/~promkont/educa.html> [2548, พฤศจิกายน 26].
- กรรณิการ์ณ ภิญญาคง. (2541). การประกันคุณภาพกับเส้นทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ความฝัน สช. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ กรมศาสนา. _____ (2546ก). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____ (2546ข). **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- _____ (2546ค). **1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน พลิกกระทรวงศึกษา หยุดวงจรความยากจน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1,สำนักงาน. (2548). **โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน**. [Online]. Available : <http://www.nkpedu.org.th> [2548, ตุลาคม 13].
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2539). **การเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริงตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา, เอกสารชุดพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริง**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____ (2542). **รายงานการดำเนินงานจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,สำนักงาน. (2547). **ปฏิรูป ICT โรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____ (2548). **หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน** [Online]. Available : <http://www.obec.go.th> [2548, ตุลาคม 13].

- _____ (2549). แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2535, สิงหาคม-กันยายน). สภาพการบริหาร การศึกษาและทรัพยากรเพื่อการศึกษา, การศึกษาแห่งชาติ. 20(6) : 16-32.
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2539). แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน,สำนักงาน. (2540) รายงานการวิจัยเรื่องแนวโน้มของการศึกษา เอกชนประเภทสามัญศึกษาในอนาคต กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผน.
- _____ (2541). แนวดำเนินการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- _____ (2542). คู่มือผู้บริหารโรงเรียนเอกชนศึกษา : การเปรียบเทียบการวิเคราะห์โดยใช้ โปรแกรมลิสเรล และโปรแกรม เมออส. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- จรรยาพร ธรณินทร์. (2541). ร่วมวงบริหาร. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เพิ่มเสริมกิจ.
- จรัส เบี้ยน้อย. (2541). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จันทร์ธานี สงวณนาม. (2533). คุณลักษณะบางประการของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียน และความพึงพอใจในงานที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ : เทพนิมิตการพิมพ์.
- ชูชัย โพธิ์ช่วย. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในงาน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี [Online]. Available: <http://www.thaiedresearch.org/result/resit/result.php?id=6919> [2548, ตุลาคม 16].
- ชาวลิต ตนานนท์ชัย.(2547) การเรียนรู้ด้วยตนเอง : การเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับสังคม ปัจจุบัน. [Online]. Available: <http://www.nfe.go.th/13/banprak/article/article04.html> [2548, พฤศจิกายน 26].

- ณัฐพันธ์ เจริญนนท์. (2545). กลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กร. กรุงเทพฯ : เอ็กชเปอร์เน็ท จำกัด.
- ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์. (2542). พฤติกรรมบุคคลในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
- ธเนศ ขำเกิด. (2533, กุมภาพันธ์). การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน. วิทยาสาร. 88(2) : 18-20.
- นุชนรา รัตนศิริระภา. (2543). องค์ประกอบโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิตยา ภูพันธ์. (2548) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สาขาวิชาพาณิชยการ เขตกรุงเทพมหานคร. [Online]. Available : <http://www.thaiedresearch.Org/result/result.php?id=7063> [2548, ตุลาคม 16].
- นิรันดร หมื่นสุข. (2548) พฤติกรรมภาวะผู้นำที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. [Online]. Available : <http://www.thaiedresearch.org/result/result.php?id=1900> [2548, ตุลาคม 16].
- บัณฑิต แทนพิทักษ์. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำอำนาจ ความศรัทธาและความพึงพอใจในงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปัญญา แสนทวี. (2539) การศึกษารูปแบบเชิงเหตุผลของตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2540). การพัฒนากีฬาชาติ : การศึกษาประสิทธิผลของสมาคมกีฬาสมัครเล่นแห่งประเทศไทยกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรียา เขียรประดิษฐ์. (2548). ผู้นำ : ปัจจัยความสำเร็จขององค์กร วารสารสื่อสัมพันธ์ สำนักประชาสัมพันธ์เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ [Online]. Available : <http://www.prdnorth.in.th/showarticle.Php?ID=050929143727> [2548, ตุลาคม 16].

- ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม. (2538). การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของศึกษาธิการจังหวัดที่สัมพันธ์กับ
ประสิทธิผลขององค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงาน. (2546). **หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน** [Online].
Available : <http://www.moe.go.th/1Amp1Sch/> [2548, ตุลาคม 13].
- ทักษิณ ชินวัตร. (2548). **คำประกาศเจตนารมณ์โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน**.
[Online]. Available : http://web.labschools.nit/index.php?module=Static_Docs&type=user&func=view&f=taksin/index.html [2548, ตุลาคม 14].
- พิสมัย ถีตะแก้ว. (2541). รายงานการวิจัยความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พลสัมพันธ์ โพธิ์ศรีทอง. (2542, กุมภาพันธ์ – มีนาคม). ครูจะปฏิรูปการเรียนการสอนโดยเน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างไร, *วารสารข้าราชการครู*. 19(3) : 10.
- _____. (2546). **ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติในการบริหารศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (2548). **หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน**. [Online]. Available :
http://www.Arc.nrru.ac.th/be/body/drscholl_2.html [2548, ตุลาคม 13].
- ยงยุทธ ปรีชากุล. (2548). **ประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานงานการ
ประถมศึกษาอำเภอพนมสารคาม**. [Online]. Available : <http://www.thaiedresearch.org/result/result.php?id=2858> [2548, ตุลาคม 16].
- ยุพดี จันทน์หอมกุล. (2548). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จาก**
<http://www.thaiedresearch.org/result/result.Php?id=4863>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2531). **ศัพท์บัญญัติคำอธิบาย**. กรุงเทพฯ : กรมกมลการพิมพ์.
- เลขาธิการสภาพการศึกษ,สำนักงาน. (2548). **รวมกฎหมายการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา ลาดพร้าว.
- วาริน แซ่ตัน. (2543). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความ
พึงพอใจในการทำงานของครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา.
ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชาการ,กรม. (2545). **คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- _____ (2546). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- วิภาดา วัฒนนามกุล. (2548) **ทำไม..อย่างไร..กับ..การเรียนรู้ด้วยตนเอง**. [Online]. Available : <http://www.secondary.kku.ac.th/sec4/sdl.html> [2548, พฤศจิกายน 26].
- วีระศักดิ์ กิติวัฒน์. (2541). **การเรียนรู้ด้วยตนเอง**. จุลสารพัฒนาข้าราชการพลเรือนฉบับ 4/2541 ต.ค. – ธ.ค. 2541 [Online]. Available : http://www.cdd.go.th/tr_di/hrd-doc05.htm [2548, พฤศจิกายน 26].
- วัฒนาพร ระจับทุกข์. (2541ก). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- _____ (2541ข). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ : เลิฟแลนด์ ลิฟเพลส.
- ศิริกาญจน์ โกลุมภ์ และดารณี คำวังนัง. (2545). **แหล่งการเรียนรู้ : เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ และหลักสูตรสถานศึกษา** กรุงเทพฯ : เมธีพิปส์.
- ศิริลักษณ์ ปณิธานธรรม. (2548). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับ ประสิทธิภาพในการเตรียมการและวางแผนประกันคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางแค สังกัดกรุงเทพมหานคร**. [Online]. Available : <http://www.thaiedresearch.org/result/result.php?4797> [2548, ตุลาคม 16].
- ศิริวรรณ หวลกระสินธุ์. (2549). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผล โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาญจนบุรี เขต 2.ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ**.
- ศึกษาธิการ,กระทรวง.(2548) **1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน** [Online]. Available : <http://www.moe.go.th/> [2548, ตุลาคม 13].
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. (2539) **แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) กรมสามัญศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สกุล กังวานไกล. (2548). **ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ** [Online]. Available : <http://www.thaiedresearch.org/result/result.php?id=2121> [2548, ตุลาคม 15].
- สมเชษฐ์ ศรีสมจักร. (2548). **การติดตามการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย**

- สังคม ไทบุรินทร์. (2536). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศการบริหารกับความพึงพอใจ
ในการทำงานของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
เชียงราย ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาพร ปิ่นเจริญ. (2543, มกราคม – มิถุนายน). "การบริหารการเปลี่ยนแปลงในองค์การ :
ตามแนวทางของทฤษฎี Z," มคอ.วิชาการ. 3(6) : 78.
- สุนันทา เลาหนันนท์. (2541). การพัฒนาองค์การ กรุงเทพฯ : ดี. ดี. บุ๊คส์ไตร์.
- สามัญศึกษา, กรม. (2544). นโยบายกรมสามัญศึกษาปีการศึกษา 2545. กรุงเทพฯ : ประชาชน.
- สายทิพย์ ระดมกิจ. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพ
การศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกในเขตสังฆมณฑลราชบุรี ตามทัศนะของผู้บริหาร
ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- สุกานดา ตปนียางกูร. (2548). วิเคราะห์การใช้ลักษณะภาวะผู้นำ 4 แบบ กับการสร้างทีมงาน
ที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน. [Online]. Available : [http://www.thaiedresearch.org
/result/result.php?id=34](http://www.thaiedresearch.org/result/result.php?id=34) [2548, ตุลาคม 16].
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2537). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุขุม หลานไทย. (2537). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความพอใจในการ
ทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญา
ณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิริกกร มณีนรินทร์. (2548). สานฝันสู่การปฏิบัติ โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน.
[Online]. Available : [http://web.labschools.nit/index.php?module=Static_Docs&type=
user&func=view&f=sirikon/index.html](http://web.labschools.nit/index.php?module=Static_Docs&type=user&func=view&f=sirikon/index.html) [2548, ตุลาคม 14].
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และจรินทร์เทศวานิช. (2536). การวิจัยเกี่ยวกับการเงินและงบประมาณ
โรงเรียน ประมวลสารชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา. นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อภิวรรณา แก้วเล็ก. (2542). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อภิษฐ์ กุลชา. (2536). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญาณิพนธ์การศึกษ
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

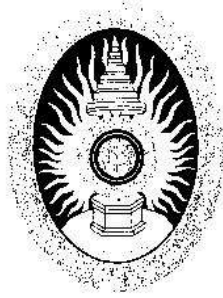
- อภิวัฒน์ นาเลาห์. (2545). **สภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเลย**
- อำรุง จันทวานิช และไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2542). การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพ. **วารสารวิชาการ. 2(9) : 2-5.**
- อดิษฐ์ โภธารามิก. (2548). **คำปรารภ โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน.**[Online]. Available:http://web.labschools.nit/index.phpmodule=Static_Docs&type=user&func=view&f=adisai/index.html [2548, ตุลาคม 14].
- อัญชลี สารรัตน์. (2542). การศึกษาแบบบูรณาการ (Integrative Education). **วารสารวิชาการ. ปีที่ 2 ฉบับที่ 12 ธันวาคม 2542.**
- อนงค์ศิริ วิชาลัย. (2548). **จะจัดระบบการเรียนรู้ได้อย่างไร** [Online]. Available : <http://202.129.34.51/intesonline/Warasan/anongCm2.doc>. [2548, พฤศจิกายน 26].
- Argiris, Chris. (1976). **Leadership, Learning and Changing Changing the Status Quo Organizational Dynamic 3.**
- Bass Bernard M. ; & Avolio, Bruce J. (1994). **Improving Organizational Effectiveness Through Transfomational Leadership.** California : Sage Publications.
- _____. (1998). **Transformational Leadership Development.** PolaAlto, California : Consulting Psychologists Press.
- Caplow Theodore. (1964). **Principle of Organization.** New York : Harcourt Brace and World.
- Chui, Hong Sheung. (1997, September). **Vision and Leadership of Principals in Self Manging School in Hong Kong (China).** Dissertation Abstracts Interantional. 58(3) : 807 – A.
- Dessler, Gray. (1986). **Organization Theory : Integrating Structure and Behavior 2 nd.** Englewood Cliffs. New Jersey : Prentice – Hall International.
- Georgopoulos, B. S. ; & Tannenbaum A.S. (1975). **The Study of Organizational Effectiveness.** America Sociological Review 22.
- Gibson, James L. ; Ivancevich John M. ; & Donnelly Jr, James H. (1979). **Organization : Behavior Structure Processes. 3 rd ed.** Texas : Business Publication.

- Griffiths, Daniel E. (1969). **Administrative Theory and Change in Organizations in Organizations and Human Behavior : Focus on Schools**. New York : McGraw-Hill.
- Hoy, Wayne K. ; & Miskel, Cecil G. (1991). **Educational Administration Theory Research and Practice**. 4 th ed. New York : McGraw-Hill Inc.
- Hoy, Wayne K. ; & Furguson, Judith. (1985). **Theoretical Framework and Exploration Organization Effectiveness of Schools Educational Administration Quarterly 21 (Spring) : 117-134**
- Katz Daniel. ; & Kahn Robert L. (1966). **The Social Psychology of Organization**. New York : John Wiley & Sons.
- Mathieu, John E. ; & Farr, James L. (1991, February). **Further Evidence for the Discriminant Validity of Measures of Organizational Commitment, Job Involvement, And Job Satisfaction**. Journal of Applied Psychology. 76(1) : 127 – 133.
- Mott, Paul E. (1972). **The Characteristic of Efficient organizations**. New York : Harper & Row Pubilshers.
- Moritsen, Matthew Lehi. (1998, May). **"The Development and Application of a model Tottle Quality Educaton Approach in Utah School Districts (Costs of Quality Improvement Model),"** Dissertation Abstracts Intenational. 58 (11) 4145-A.
- Nathan, Philip Abraham. (1997, February). **School Finance Progress Via The Courts : New Jersey's Abbott V. Burke Case and the Quality Education Act of 1990. And Aftermath,** Dissertation Abstracts International. 57 (8) : 3346-A
- Nye, Kenneth Earl. (1996, May). **The Effect of School Size and Interaction of School Size And Class Type on Selected Student Achiebement Measures in Tennessee Elementary School,** Dissertation Abstracts International. 56(11) : 4371.
- Price James L. (1968). **Organization Effectiveness : An Inventory of Proposition** Homewood : Illionois, Richard D. Irwin.
- Schein, Edgar H. (1992). **Organizational Psychology**. Englewood Cliff. New Jersey : Prentice-Hall.
- Seashore S.E. ; & Yuchtman. (1967). **Factorial Analysis of Organization Performance.** Administrative Science Quarterly.

- Sergiovanni, Thomas. (1989). **The leadership Needed for Quality Schooling in School for Tomorrow Directing Reforms to Issue that Count.** Edited by Thomas J. Sergiobanni And John H. Moore.
- Steers, Richard M. (1977). **Organization Effectiveness : A Behavioral Views.** California : Goodyear Publishing Company.
- Tucker, M.L. (1990, September). **Higher Education Leadership : Transformational as a Predictor of Satisfaction Effectiveness and Extra Effort.** Dissertation Abstracts International. 52(3) : 773-4
- Yamane, Taro. (1967). **Elementary Sampling Theory.** Englewood Cliffs, N.J.: Prentice. Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ.0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงนริศรุจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผอ.ชรินทร์ สว่างแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางศุภรญา ทรัพย์สิน นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง "การศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณา เห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

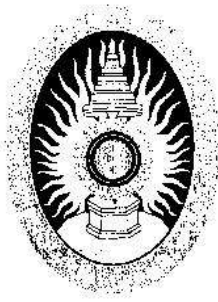
ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา
โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040
โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ.0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผอ.กัมปนาท วัชรนาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางศุภรญา ทรัพย์สิน นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง "การศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณา เห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

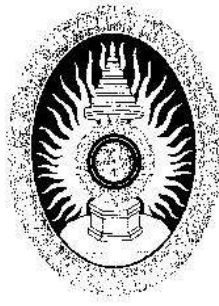
(รองศาสตราจารย์ณีย์ เนมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ.0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงนริศรุจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณวิสา สมานรักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางศุภรญา ทรัพย์สิน นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง "การศึกษาประสิทธิภาพผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสมุทรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณา เห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 โดยสอบถามครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 โดยสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน คือ 1) ความใฝ่รู้รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู 4) ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 5) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากระทบทั้งภายในและภายนอก

2. ข้อมูลที่ได้จากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาท่านได้ตอบแทนสอบถามให้ครบทุกข้อความ ตามความเป็นจริงในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้จะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของท่านแต่ประการใด จะกระทำและนำเสนอผลการวิจัยภาพรวมเพื่อผลทางการวิจัยเท่านั้น

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ศุภรณญา ทรัพย์สิน

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ
1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับคุณลักษณะตาม
ความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ

- ต่ำกว่า 30 ปี
 30 – 40 ปี
 41 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

- ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการสอน

- ต่ำกว่า 10 ปี
 10 – 20 ปี
 21 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน
คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับประสิทธิผล
โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งได้กำหนดระดับความสำคัญของแนวทางไว้ดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
1	ความไม่รู้จักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน นักเรียนสามารถค้นคว้าหาข้อมูลได้ด้วยตนเอง					
2	นักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้นที่จะทำงานที่ครูมอบหมายให้สำเร็จ					
3	นักเรียนแสวงหาความรู้อยู่เสมอโดยใช้แหล่งเรียนรู้จากห้องสมุด และจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ					
4	นักเรียนเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล					
5	นักเรียนรู้จักเลือกหนังสืออ่านที่มีประโยชน์					
6	นักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล					
7	ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ท่านจัดทำเอกสารประกอบการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					

ข้อ	ข้อความ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
8	ท่านใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มาช่วยในการสอน					
9	ท่านใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ดในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้					
10	ท่านใช้บทเรียนสำเร็จรูปในการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น					
11	ท่านส่งเสริมให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต					
12	โรงเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง					
13	ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้งบประมาณ					
14	ผู้บริหารได้บริหารงบประมาณเป็นไปตามแผนการใช้งบประมาณที่ได้กำหนดไว้					
15	ผู้บริหารมีการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงินให้แก่ผู้ร่วมงานเพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง					
16	ผู้บริหารและครูมีการใช้ทรัพยากรไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด					

ข้อ	ข้อความ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
17	ผู้บริหารและครูใช้ทรัพยากรตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา					
18	ผู้บริหารและครูได้รับความสะดวกคล่องตัวในการใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน					
19	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก บุคลากรในโรงเรียนยอมรับแนวคิดวิธีการตลอดจนเทคนิคการสอนใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
20	เมื่อโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการด้านการจัดการเรียนการสอนหรือการบริหาร บุคลากรมีการยอมรับในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง					
21	บุคลากรพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น					
22	บุคลากรในโรงเรียนสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี					
23	บุคลากรมีความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น					
24	บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการทำงาน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
25	ความพึงพอใจในการทำงานของครู บรรยากาศสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ท่านมีความกระตือรือร้นใน การทำงาน					
26	มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนเพียงพอและ อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้ในการจัดการ เรียนการสอน					
27	งานที่ท่านปฏิบัติอยู่มีความท้าทายและ กระตุ้นให้อยากทำงาน					
28	ท่านมีความภูมิใจที่สามารถปฏิบัติงาน บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย					
29	ท่านมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานของ โรงเรียน					
30	ท่านรู้สึกว่าคุณเองเป็นส่วนหนึ่งของ โรงเรียน					

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์การตอบแบบสอบถาม

ที่ ศธ.0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงทิวรุจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

1 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบางแก้วประชาสรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 45 ชุด

ด้วย นางศุภรญา ทพยสิน เป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ได้เสนอวิทยานิพนธ์ (แผน ข) เรื่อง การศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 2

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงใคร่ขอความร่วมมือมายังท่าน ขออนุญาตแจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้ประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เมธี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5000

โทรสาร 0-2472-5712

ที่ ศธ.0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

1 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบางป่อวิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด

ด้วย นางศุภรญา ทรัพย์สิน เป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ได้เสนอนิทรรศการ (แผน ข) เรื่อง การศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 2

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงใคร่ขอความร่วมมือมายังท่าน ขออนุญาตแจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้ประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

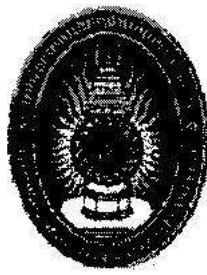
(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5000

โทรสาร 0-2472-5712

ที่ ศธ.0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงนริศรุจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

1 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบัวโรย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 20 ชุด

ด้วย นางศุภรญา ทรัพย์สิน เป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ได้เสนอวิทยานิพนธ์ (แผน ข) เรื่อง การศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 2

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงใคร่ขอความร่วมมือมายังท่าน ขออนุญาตแจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้ประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5000

โทรสาร 0-2472-5712

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางศุภรรรญา ทรัพย์สิน
วัน เดือน ปีเกิด	13 สิงหาคม 2508
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	มัธยมศึกษา โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปริญญาตรี การศึกษาระดับบัณฑิต สาขาการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 1/3 หมู่ 8 ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10540
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 2